

جمهوری اسلامی ایران
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

قرارداد همسان ساختمان و نصب (C) برای تأسیسات صنعتی و زیربنایی

دفتر امور فنی

تهیه کننده: مهندسان مشاور آوند طرح

۱۳۸۳

انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ۸۳/۰۰/۵۴

omoorepeyman.ir

فهرست برگه

مهندسان مشاور آوند طرح

قرارداد همسان ساختمان و نصب (C) برای تأسیسات صنعتی و زیربنایی / تهیه کننده مهندسان مشاور آوند طرح- تهران: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونت امور اداری و مالی، دفتر انتشارات علمی و مدارک تخصصی، ۱۳۸۳.

۱ ج. (شماره گذاری گوناگون): فرم- (انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور؛ ۸۳/۰۰/۵۴)
ISBN 964-425-543-7

تهیه شده برای: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. دفتر امور فنی

مربوط به بخشنامه شماره ۱۰۱/۹۳۰۰۸ مورخ ۱۳۸۳/۵/۲۴

۱. قراردادها- دستنامه ها. ۲. قراردادها - فرمها و پرسشنامه ها. ۳. پیمانکاری - دستنامه ها.
۴. ساختمان سازی-قرادادها. الف. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. دفتر امور فنی. ب. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. دفتر انتشارات علمی و مدارک تخصصی. ج. عنوان.

۱۳۸۳ ق ۴ م ۹ / ۲۱۰ TA

ISBN 964-425-543-7

شابک ۷-۵۴۳-۴۲۵-۹۶۴

قرارداد همسان ساختمان و نصب (C) برای تأسیسات صنعتی و زیربنایی

ناشر: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونت امور اداری و مالی، دفتر انتشارات علمی و مدارک تخصصی

چاپ اول، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۵۰۰ ریال

تاریخ انتشار: سال ۱۳۸۳

لیتوگرافی: قاسملو

چاپ و صحافی: زحل چاپ

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

omoorepeyman.ir

ریاست جمهوری

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
رییس سازمان

بسمه تعالی

شماره: ۱۰۱/۹۳۰۰۸	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مشاوران و پیمانکاران
تاریخ: ۱۳۸۳/۵/۲۴	

موضوع: قرارداد همسان ساختمان و نصب

به استناد آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و در چهارچوب نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت/۱۴۸۹۸ هـ، مورخ ۱۳۷۵/۰۴/۰۴ هیأت وزیران)، به پیوست "قرارداد همسان ساختمان و نصب"، برای تأسیسات صنعتی و زیربنایی، از نوع گروه سوم، ابلاغ می‌شود.

حمید شبرکاء
معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

۱. موافقتنامه
۲. پیوستها
۳. شرایط عمومی
  - ۳-۱. تعریفها و تفسیرها.
  - ۳-۲. اقدامهای اولیه.
  - ۳-۳. اسناد پیمان.
  - ۳-۴. تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار.
  - ۳-۵. تعهدات و مسئولیتهای کارفرما.
  - ۳-۶. تغییر در کارها.
  - ۳-۷. نظارت، بازرسی و کنترل کیفی کار.
  - ۳-۸. پرداختها و سایر موارد مالی پیمان.
  - ۳-۹. مراحل تکمیل و تحویل کار
  - ۳-۱۰. تغییرات مدت پیمان، تاخیر، تعلیق، فسخ، خاتمه پیمان.
  - ۳-۱۱. خطرات و زیانهای احتمالی و مسئولیت دو طرف پیمان.
  - ۳-۱۲. بیمه
  - ۳-۱۳. حل اختلاف، اقامتگاه قانونی، قانون حاکم.
۴. شرایط خصوصی

موافقتنامه

موافقتنامه

این موافقتنامه، در تاریخ ..... بین: ..... به نشانی ..... که در این پیمان، کارفرما نامیده می شود، از یک سو، و ..... که با شماره ..... در اداره کل ثبت شرکتها ..... ومالکیت صنعتی ایران به ثبت رسیده است و در این پیمان، پیمانکار نامیده می شود، به نشانی ..... از سوی دیگر، طبق مقررات و شرایطی که در اسناد و مدارک این پیمان درج شده است، منعقد می گردد. در این موافقتنامه، کلمات و عبارتها، دارای معانی هستند که در شرایط عمومی و خصوصی پیمان، به آنها اطلاق شده است.

ماده ۱. موضوع پیمان

عبارت است از انجام کارهای ساختمانی و نصب و پیش راه اندازی و همکاری با کارفرما در راه اندازی و سایر خدمات، به شرح درج شده در پیوست ۷، برای احداث ..... واقع در .....

ماده ۲. اسناد و مدارک پیمان

اسناد و مدارک زیر در مجموع، پیمان بین کارفرما و پیمانکار را تشکیل می دهند و هر یک، به عنوان جزوی از پیمان محسوب می شوند.

- موافقتنامه
- پیوستها
- شرایط عمومی
- شرایط خصوصی
- سایر اسناد و مدارکی که بر اساس مفاد پیمان، در مدت اجرای کار تنظیم می شود و به تأیید دوطرف پیمان می رسد.

ماده ۳. مبلغ پیمان

۱-۳. مبلغ پیمان که براساس قیمت های واحد و مقادیر درج شده در پیوست ۱ محاسبه شده، معادل مبلغ زیر است که کارفرما در برابر انجام تعهدات موضوع این قرارداد به پیمانکار می پردازد.

- مبلغ ریالی: .....

- مبلغ ارزی: .....

تغییرات مبلغ پیمان، با توجه به ماده ۳۷ شرایط عمومی (تغییرات در مبلغ پیمان) محاسبه می شود.

ماده ۴. نحوه پرداخت

پرداختها به پیمانکار، طبق پیوست ۲ انجام می شود.

ماده ۵. تاریخ تنفیذ، شروع کار و مدت پیمان

۵-۱. تاریخ نافذ شدن پیمان، پس از امضا و مبادله پیمان و تسلیم ضمانتنامه انجام تعهدات است.

۵-۲. تاریخ شروع کار

کارفرما حداکثر ظرف ۳۰ روز پس از تاریخ تنفیذ پیمان، شروع کار را به پیمانکار ابلاغ می کند. در غیر اینصورت، پیمانکار در پایان مهلت ۳۰ روز، کار را شروع می نماید.

۵-۳. مدت پیمان

مدت تکمیل کار و تحویل موقت آن از زمان شروع کار، ..... روز است.

جزئیات مقاطع زمانی قسمتهای اصلی کار (Milestone)، در پیوست ۹ مشخص شده است.

تغییرات مدت اجرای کار، تابع ماده ۴۵ شرایط عمومی خواهد بود.

ماده ۶. مهندس مشاور

مهندس مشاور، در ارتباط با ماده ۳۲ شرایط عمومی .....، به نشانی .....، است.

حدود اختیارات مهندس مشاور در پیوست ۵ بیان شده است.

نماینده/نمایندگان پیمانکار

نام

سمت

امضا

مهر

نماینده کارفرما

نام

سمت

امضا

پیوسته

۱. پیوست یک: اجزای مبلغ پیمان
  - ۱-۱. جدول تفکیک مبلغ پیمان برای بخش های مختلف کار
  - ۲-۱. فهرست مقادیر و بهای واحد کارها
  - ۳-۱. فهرست بهای عوامل (نیروی انسانی و ماشین آلات).
۲. پیوست دو: پرداختها.
  - ۱-۲. نحوه پرداخت.
  - ۲-۲. برنامه زمانی پرداختها.
۳. پیوست سه: انواع بیمه نامه های در تعهد پیمانکار
۴. پیوست چهار: کاربرگ ضمانتنامه ها
  - ۱-۴. کاربرگ ضمانتنامه پیش پرداخت.
  - ۲-۴. کاربرگ ضمانتنامه انجام تعهدات.
  - ۳-۴. کاربرگ ضمانتنامه استرداد کسور حسن انجام کار.
۵. پیوست پنج: وظایف و اختیارات مهندس مشاور.
۶. پیوست شش: شرح وظایف پیمانکار در مرحله راه اندازی و آزمایش عملکردی (Commissioning & Performance Test).
۷. پیوست هفت: شرح کارهای در تعهد پیمانکار
  - ۱-۷. شرح کارهای در تعهد پیمانکار.
  - ۲-۷. فهرست مصالح و تجهیزات در تعهد پیمانکار.
  - ۳-۷. تعیین نقاط مرزی کارهای موضوع پیمان.
  - ۴-۷. فهرست ماشین آلات ساختمانی پیمانکار.
۸. پیوست هشت: تعهدات کارفرما در تحویل محل اجرای کار، تأمین مصالح و تجهیزات و انجام برخی کارها.
  - ۱-۸. فهرست و محل تحویل مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما.
  - ۲-۸. تعهدات کارفرما در تأمین برخی از تسهیلات و امکانات آب، برق، گاز و....، مواد شیمیایی و ماشین آلات ساختمانی و انجام برخی از کارها.
۹. پیوست نه: برنامه زمانی و گزارش پیشرفت کار.
  - ۱-۹. برنامه زمانی تحویل نقشه ها و اسناد و مدارک مورد نیاز از سوی کارفرما.
  - ۲-۹. برنامه زمانی تأمین مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما و پیمانکار.
  - ۳-۹. برنامه زمانی کلی اجرای کار
  - ۴-۹. کاربرگ های گزارش پیشرفت کار.

۱۰. پیوست ده: اسناد و مدارک فنی.

۱-۱۰. کدها و استانداردها.

۲-۱۰. مشخصات فنی و دستورالعملهای نصب.

۳-۱۰. نقشه‌ها و سایر اسناد فنی پیمان.

۴-۱۰. نقشه‌ها، اسناد و مدارک فنی که در طول اجرای کار به وسیله کارفرما تهیه و به پیمانکار

ابلاغ می‌شود.

۵-۱۰. نقشه‌ها، اسناد و مدارک فنی که در طول اجرای کار به وسیله پیمانکار تهیه و به تصویب یا

اطلاع کارفرما می‌رسد.

۶-۱۰. شمار نسخه مدارک فنی و نرم‌افزارهای مورد نظر کارفرما.

۱۱. پیوست یازده: نحوه گردش کارها.

شرایط عمومی

تعريفها و تفسيرها

ماده ۱. تعريفها.

ماده ۲. تفسيرها.

اقدامهای اولیه

ماده ۳. اقدامهای اولیه پس از عقد پیمان.

اسناد پیمان

ماده ۴. اولويت اسناد.

ماده ۵. اسناد و مدارک فنی.

ماده ۶. ابلاغیه‌ها.

ماده ۷. مالکیت اسناد و استفاده مجدد از آنها، حقوق ثبت شده.

ماده ۸. زبان حاکم.

تعهدات و مسؤلیت‌های پیمانکار

ماده ۹. کلیات.

ماده ۱۰. مدیریت و نظارت بر کار.

ماده ۱۱. تأمین نیروی کار.

ماده ۱۲. مقررات کارگاهی.

ماده ۱۳. هماهنگی با سایر پیمانکاران مرتبط با موضوع پیمان.

ماده ۱۴. مصالح و تجهیزات، و انبارداری آنها.

ماده ۱۵. ماشین‌آلات ساختمانی، مواد مصرفی و تسهیلات مورد نیاز کار.

ماده ۱۶. تهیه روشهای اجرایی و نقشه‌های کارگاهی.

ماده ۱۷. برنامه پیشرفت کار.

ماده ۱۸. تحویل نقشه‌های چون ساخت.

ماده ۱۹. پیمانکاران دست دوم و فروشندگان مصالح و تجهیزات.

ماده ۲۰. مالیات، عوارض و سایر حقوق دولتی.

ماده ۲۱. محرمانه نگهداشتن اسناد و مدارک پیمان.

ماده ۲۲. تأییدات پیمانکار.

تعهدات و مسئولیتهای کارفرما

- ماده ۲۳. تعیین نماینده.
- ماده ۲۴. تحویل زمین و محلهای نصب تجهیزات و تأسیسات.
- ماده ۲۵. تحویل باقیمانده اسناد و مدارک فنی و مسئولیت صحت آنها.
- ماده ۲۶. پرداخت صورت وضعیتها.
- ماده ۲۷. بررسی به موقع مدارک تسلیمی پیمانکار.
- ماده ۲۸. صدور مجوز، تأیید و تصویب کارها.
- ماده ۲۹. تسهیلات دوران ساختمان و نصب.
- ماده ۳۰. تحویل مصالح و تجهیزات به پیمانکار و انجام کارهای در تعهد کارفرما.

تغییر در کارها

- ماده ۳۱. تغییر در کارها.

نظارت، بازرسی و کنترل کیفی کار

- ماده ۳۲. مهندس مشاور.
- ماده ۳۳. بازرسی و کنترل کیفی کار.

پرداختها و سایر موارد مالی پیمان

- ماده ۳۴. شمول مبلغ پیمان.
- ماده ۳۵. پرداختهای موقت.
- ماده ۳۶. پرداختهای ارزی.
- ماده ۳۷. تغییرات در مبلغ پیمان.
- ماده ۳۸. صورت وضعیت قطعی.

مراحل تکمیل و تحویل کار

- ماده ۳۹. تکمیل مکانیکی.
- ماده ۴۰. همکاری با کارفرما در راه‌اندازی و آزمایش عملکردی.
- ماده ۴۱. تحویل موقت.
- ماده ۴۲. دوره مسئولیت رفع نقص.
- ماده ۴۳. تحویل قطعی.

تغییرات مدت پیمان، تأخیر، تعلیق، فسخ، خاتمه پیمان

- ماده ۴۴. زمانهای پیمان.
- ماده ۴۵. تغییرات مدت پیمان.
- ماده ۴۶. تعلیق.
- ماده ۴۷. تأخیر در اتمام به موقع کار.
- ماده ۴۸. خاتمه پیمان به درخواست کارفرما.
- ماده ۴۹. فسخ پیمان، برکناری پیمانکار.
- ماده ۵۰. خاتمه پیمان به درخواست پیمانکار.
- ماده ۵۱. خاتمه پیمان به علت وقوع حوادث قهری.

خطرات و زیانهای احتمالی و مسئولیت دو طرف پیمان

- ماده ۵۲. مسئولیتهای کارفرما، در پذیرش ضرر و زیان.
- ماده ۵۳. مسئولیتهای پیمانکار، در پذیرش ضرر و زیان.
- ماده ۵۴. وقوع حوادث قهری.
- ماده ۵۵. حد مسئولیت پیمانکار.

مراحل تکمیل و تحویل کار

- ماده ۳۹. تکمیل مکانیکی.
- ماده ۴۰. همکاری با کارفرما در راه‌اندازی و آزمایش عملکردی.
- ماده ۴۱. تحویل موقت.
- ماده ۴۲. دوره مسئولیت رفع نقص.
- ماده ۴۳. تحویل قطعی.

تغییرات مدت پیمان، تأخیر، تعلیق، فسخ، خاتمه پیمان

- ماده ۴۴. زمانهای پیمان.
- ماده ۴۵. تغییرات مدت پیمان.
- ماده ۴۶. تعلیق.
- ماده ۴۷. تأخیر در اتمام به موقع کار.
- ماده ۴۸. خاتمه پیمان به درخواست کارفرما.
- ماده ۴۹. فسخ پیمان، برکناری پیمانکار.
- ماده ۵۰. خاتمه پیمان به درخواست پیمانکار.
- ماده ۵۱. خاتمه پیمان به علت وقوع حوادث قهری.

خطرات و زیانهای احتمالی و مسئولیت دو طرف پیمان

- ماده ۵۲. مسئولیتهای کارفرما، در پذیرش ضرر و زیان.
- ماده ۵۳. مسئولیتهای پیمانکار، در پذیرش ضرر و زیان.
- ماده ۵۴. وقوع حوادث قهری.
- ماده ۵۵. حد مسئولیت پیمانکار.

تعریفها و تفسیرها

ماده ۱. تعریفها

کلمات یا عبارتهای زیر، در هر جای این شرایط عمومی یا سایر اسناد پیمان، دارای معانی تشریح شده در زیراند. این معانی، برحسب مورد می‌توانند به مفهوم مفرد و یا جمع، به کار روند.

«پیمان»، شامل موافقتنامه بین کارفرما و پیمانکار، برای اجرای موضوع پیمان و مشتمل بر «اسناد پیمان» به شرح ماده ۲ موافقتنامه است.

۲-۱. «موافقتنامه»، سندی است که بین کارفرما و پیمانکار مبادله می‌شود و مشخصات اصلی پیمان، مانند مشخصات دوطرف، موضوع، مبلغ و مدت پیمان، در آن بیان شده است.

۳-۱. «شرایط عمومی»، مفاد همین متن است که شرایط عمومی حاکم بر پیمان را تعیین می‌کند.

۴-۱. «شرایط خصوصی»، عبارت از شرایط خاصی است که به منظور تکمیل شرایط عمومی، برای این پیمان خاص تنظیم شده است. مواد درج شده در شرایط خصوصی، هیچ‌گاه نمی‌تواند مواد شرایط عمومی را نقض کند.

۵-۱. «پیوست»، مشخصات و مدارک تکمیلی است که اختصاصاً در این پیمان، به منظور تکمیل مفاد موافقتنامه پیمان تنظیم شده است.

۶-۱. «کارفرما»، شخص حقوقی است که طرف پیمان با «پیمانکار» است و کارهای موضوع پیمان برای وی انجام می‌شود. نمایندگان و جانشین‌های قانونی کارفرما، در حکم کارفرما هستند.

۷-۱. «پیمانکار»، شخص حقوقی است که طرف پیمان با «کارفرما» است و اجرای کارهای موضوع پیمان را بعهده گرفته است، نمایندگان و جانشین‌های قانونی «پیمانکار»، در حکم «پیمانکار» هستند.

۸-۱. «مهندس مشاور»، شخص حقوقی است که به عنوان عامل فنی کارفرما، برای انجام خدمات فنی و نظارت بر کارهای موضوع پیمان و به شرح ماده ۳۲ تعیین شده و در ماده ۶ موافقتنامه، معرفی گردیده است.

۹-۱. «بازرس فنی»، شخصی است حقیقی یا حقوقی، که از سوی کارفرما به منظور نظارت بر فعالیتهای کنترل کیفی کارهای انجام شده از سوی پیمانکار، به کار گمارده می‌شود تا زیر نظر مهندس مشاور انجام وظیفه کند.

۱۰-۱. «فروشنده»، تولید کننده، سازنده، تأمین کننده، توزیع کننده یا عامل فروش است که از طریق انعقاد پیمان با پیمانکار، متعهد به تأمین اقلامی از مصالح و تجهیزات مورد نیاز اجرای کار است. تولیدکنندگان، سازندگان، تأمین کنندگان اقلامی از مصالح و تجهیزات مورد نیاز کار فروشندگان نیز، «فروشنده» نامیده می‌شوند.

۱۱-۱. «پیمانکار دست دوم»، شخص حقیقی یا حقوقی است که به منظور انجام بخش یا بخشهایی از عملیات ساختمان و نصب و خدمات فنی مرتبط با آن در «کارگاه»، به وسیله پیمانکار و از طریق عقد قرارداد با وی، به کار گمارده شده است.

- ۱-۱۲. «کار»، انجام عملیات ساختمانی و نصب و همکاری در راه‌اندازی تمام یا قسمتی از یک پروژه صنعتی یا زیربنایی است، که طبق اسناد و مدارک پیمان باید تکمیل و تحویل شود.
- ۱-۱۳. «کارگاه»، اراضی یا سایر محوطه‌هایی است که طبق اسناد و مدارک پیمان، به منظور احداث کار موضوع پیمان و یا انبار و راه‌های دسترسی مرتبط با آنها، از سوی کارفرما به پیمانکار تحویل داده می‌شود.
- ۱-۱۴. «پروژه»، عبارت از مجموعه کامل قابل بهره‌برداری است که کار موضوع پیمان، تمام یا قسمتی از آن است.
- ۱-۱۵. «مبلغ پیمان»، عبارت از مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقتنامه است، که می‌تواند براساس ماده ۳۷ تغییر یابد.
- ۱-۱۶. «مدت پیمان»، عبارت است از مدت درج شده در ماده ۵-۳ موافقتنامه و تغییرات بعدی آن طبق ماده ۴۵، به منظور تکمیل کار و تحویل موقت براساس ماده ۴۱.
- ۱-۱۷. «نافذ شدن پیمان»، به معنای شروع تعهدات دو طرف است.
- ۱-۱۸. «ابلاغ شروع کار»، دستور کارفرما به پیمانکار مبنی بر شروع کار، طبق بند ۵-۲ موافقتنامه است.
- ۱-۱۹. «دوره مسئولیت رفع نقص»، دوره زمانی تعیین شده در ماده ۴۲ است، که طی آن پیمانکار مسئول رفع هر نوع عیب و نقص در کارهایی است که در تعهد اوست.
- ۱-۲۰. «گواهی رفع نقص»، عبارت از گواهی تأیید رفع نواقص احتمالی موجود در کارها به هنگام تحویل موقت است، که با توجه به بند ۴۱-۲ صادر می‌شود.
- ۱-۲۱. «اسناد و مدارک فنی»، عبارت از مجموعه اسناد فنی، استانداردها، کدها، آئین‌نامه‌ها، مشخصات فنی، نقشه‌ها و سایر مدارک به شرح پیوست ۱۰، است که کار موضوع پیمان باید طبق آنها، به وسیله پیمانکار انجام شود.
- ۱-۲۲. «مدارک تسلیمی پیمانکار (Submittals)»، عبارت از هرگونه نقشه، مشخصات و مدارک تهیه شده به وسیله پیمانکار از قبیل گزارشهای پیشرفت، نقشه‌های کارگاهی، برنامه‌ریزیهای دوره‌ای و... است که در طول مدت پیمان تسلیم کارفرما می‌شود.
- ۱-۲۳. «دستور تغییر کار»، سندی است که افزایش، کاهش و یا تغییر کار و تغییرات در مدت و مبلغ پیمان ناشی از آنها، در آن درج شده است و به امضای کارفرما و پیمانکار می‌رسد.
- ۱-۲۴. «مصالح و تجهیزات»، عبارت است از مواد، اجناس، کالاها، دستگاهها، ادوات، اقلام و به طور کلی، هر آن چیزی که در کار مصرف شده و باقی می‌ماند.
- ۱-۲۵. «ماشین‌آلات ساختمانی»، عبارت از تمام دستگاهها و ماشین‌آلات است که برای اجرا و تکمیل عملیات ساختمان و نصب لازم است، اما شامل دستگاههایی که در کار باقی می‌مانند نمی‌شود.
- ۱-۲۶. «عملیات ساختمان و نصب»، عبارت از عملیات اجرایی اعم از سیویل و سازه، مکانیک، لوله‌کشی، برق، ابزار دقیق، رنگ، عایق و سایر کارهای تکمیلی مرتبط با آنها است، که در محل «کارگاه» به منظور احداث کار موضوع پیمان، تا مرحله پیش‌راه‌اندازی، با استفاده از «مصالح و تجهیزات»، به اجرا در می‌آید.

۲۷-۱. «پیش‌راه‌اندازی (Precommissioning)»، به تمام عملیات پس از تکمیل ساختمان و نصب، از قبیل انجام آزمایشها، بازرسیها و هر نوع کارهای تکمیلی دیگر گفته می‌شود، به نحوی که کار موضوع پیمان را آماده راه‌اندازی سازد.

۲۸-۱. «تکمیل مکانیکی»، به معنای اتمام عملیات ساختمان و نصب و پیش‌راه‌اندازی است، به نحوی که کار مورد نظر آماده راه‌اندازی باشد.

۲۹-۱. «راه‌اندازی (Commissioning)»، به معنای انجام کارهای لازم برای قرار دادن موضوع پیمان در شرایط عملیاتی پس از تکمیل مکانیکی، طبق ماده ۴۰ است.

۳۰-۱. «آزمایش عملکردی (Performance Test)»، مجموعه آزمایشها و رسیدگیهایی است که براساس ماده ۴۰، به منظور حصول اطمینان از دستیابی به شرایط عملکردی و میزان مصارف، پس از مرحله راه‌اندازی صورت می‌گیرد.

ماده ۲. تفسیرها

۱-۲. روز، ماه، سال: منظور از روز، روز تقویمی و منظور از ماه و سال، ماه و سال شمسی، طبق تقویم رسمی کشور است.

۲-۲. مفرد و جمع: هر جا معنی عبارت ایجاب کند، کلمات مفرد، معنی جمع و کلمات جمع، معنی مفرد دارد.

۳-۲. عنوانها: عنوانهای درج شده در شرایط عمومی، تنها به منظور راهنمایی و اطلاع از مفاد موادی است که مشترکاً زیر آن عنوان قرار گرفته‌اند و نمی‌توان از آنها در تفسیر مواد استفاده کرد.

اقدامهای اولیه

ماده ۳. اقدامهای اولیه پس از عقد پیمان

۳-۱. تسلیم ضمانتنامه انجام تعهدات.

پس از امضای پیمان، به منظور تضمین انجام تعهدات پیمانکار، درج شده در اسناد پیمان، پیمانکار ضمانتنامه‌ای به مبلغ تعیین شده در شرایط خصوصی، که در هر حال نباید کمتر از پنج درصد مبلغ پیمان باشد، طبق کاربرد درج شده در پیوست ۴، از بانکها یا سایر موسسات مورد تأیید کارفرما تهیه و تسلیم کارفرما می‌کند. این ضمانتنامه، باید تا یکسال پس از تحویل موقت یا زمان پیش‌بینی شده در شرایط خصوصی، معتبر باشد.

۳-۲. شروع کار

پیمانکار موظف است پس از دریافت ابلاغ شروع کار از سوی کارفرما در زمان تعیین شده در ابلاغیه، و در صورت عدم دریافت ابلاغیه شروع کار از سوی کارفرما، پس از گذشت سی روز از تاریخ تنفیذ پیمان، نسبت به شروع کار اقدام کند.

پیمانکار، اسناد زیر را ظرف حداکثر پانزده روز پس از تاریخ شروع کار، برای بررسی کارفرما تسلیم می‌کند. کارفرما پس از دریافت مدارک، حداکثر ظرف هفت روز، موارد اصلاحات مورد نظر خود را طی جلسه‌ای با حضور پیمانکار و مهندس مشاور، مطرح می‌کند و پس از جمع‌بندی نهایی موارد و تهیه صورت‌جلسه آنها، پیمانکار، اصلاحات و تغییرات مصوب را تا قبل از درخواست اولین صورت وضعیت، اعمال نموده و برای تأیید نهایی به کارفرما تسلیم می‌کند.

۳-۲-۱. برنامه زمانی اجرای فعالیتهای اصلی هریک از بخشهای کار براساس برنامه زمانی تحویل مصالح و تجهیزات و تحویل نقشه‌ها، اسنادومدارک مورد نیاز از سوی کارفرما و برنامه زمانی کلی اجرای کار درج شده در پیوست ۹.

۳-۲-۲. نمودار سازمانی پیمانکار، که در آن عوامل کلیدی بخشهای مختلف کار و ارتباط آنان با هم، مشخص شده باشد.

۳-۲-۳. فهرست ماشین‌آلات ساختمانی پیمانکار، هرگاه در هنگام عقد پیمان ضمیمه نشده باشد.

۳-۳. تهیه و تسلیم بیمه‌نامه‌ها

پیش از شروع عملی کارها، پیمانکار باید بیمه‌نامه‌های لازم را با توجه به مواد ۵۶ و ۵۷ و پیوست ۳، از مراجع بیمه تهیه و به کارفرما تسلیم کند.

۳-۴. هماهنگیهای اولیه

به منظور رفع ابهامات فنی باقیمانده و حصول تفاهم در مورد اجرای مفاد پیمان از سوی دوطرف، ظرف بیست روز پس از شروع کار، طی جلسه (جلساتی) با حضور کارفرما، پیمانکار و مهندس مشاور، در موارد زیر، تصمیم‌گیری می‌شود تا در طول اجرای پیمان، ملاک عمل قرار گیرد.

۳-۴-۱. رفع ابهامات احتمالی و ارائه اطلاعات تکمیلی، درج شده در اسناد و مدارک فنی به تناسب برنامه زمانی بند ۹-۱ پیوست ۹.

۳-۴-۲. نحوه گردش کارها

هرگاه نحوه گردش کارها و روابط متقابل (پیوست ۱۱) در هنگام عقد پیمان، ضمیمه نشده باشد، در جلسه هماهنگیهای اولیه، نحوه گردش کارها و کاربرگهای لازم از جمله موارد مشخص شده در زیر، به عنوان پیوست ۱۱، به پیمان منضم می‌گردد.

- گردش کار مکاتبات بین کارفرما - پیمانکار - مهندس مشاور و سایر مراجع مرتبط با اجرای پیمان، در صورت لزوم.

- گردش کار ابلاغ دستور کار از سوی کارفرما و اقدامهای پس از آن.

- گردش کار تهیه، تحویل، تأیید و پرداخت صورت وضعیتهای پیمانکار با توجه به مواد ۳۵ و ۳۸ این شرایط عمومی.

- گردش کارتحویل نقشه‌ها و مدارک فنی پیمان.

اسناد پیمان

ماده ۴. اولویت اسناد

اسناد پیمان همه در توضیح و یا تأیید و در جهت تکمیل یکدیگر هستند لیکن هرگاه بین مفاد و مضمون اسناد پیمان، تناقض، اختلاف و یا اشتباهی بروز کند، با استنتاج منطقی از مفاد اسناد مرتبط با موضوع، تناقض، اختلاف و اشتباه برطرف خواهد شد. اما در هر صورت، موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی به ترتیب نسبت به سایر اسناد پیمان اولویت دارند.

ماده ۵. اسناد و مدارک فنی

۱-۵. هرگونه کمبود، نقص یا تناقض در اسناد و مدارک فنی باید ظرف مدت معقولی در چارچوب برنامه زمانی از سوی پیمانکار بررسی و به مهندس مشاور منعکس شود. تا پس از بررسی و رفع نقص، تحت نگارش جدیدی جایگزین مدارک قبلی شده، به پیمانکار ابلاغ شود.

۲-۵. اسناد و مدارک فنی باقیمانده مورد نیاز اجرای کار طبق برنامه زمانی بند ۹-۱ پیوست ۹ به پیمانکار تحویل می‌شود.
۳-۵. در صورت تصمیم مهندس مشاور به تجدید نظر در اسناد و مدارک فنی، مراتب در زمان مناسبی به پیمانکار برای پیش‌بینی‌های لازم اعلام می‌شود و پس از انجام تغییرات، اسناد و مدارک با شماره نگارش جدید به پیمانکار ابلاغ می‌گردد.

۴-۵. در صورتی که در شرایط خصوصی پیمان بنحو دیگری تعیین نشده باشد، نقشه‌های کارگاهی از قبیل نقشه‌های ساخت اسکلت فلزی و لوله‌کشی و غیره براساس اسناد و مدارک فنی توسط پیمانکار و با مسئولیت او تهیه می‌شود و نسخه‌ای از آن برای اطلاع مهندس مشاور ارسال می‌گردد.

۵-۵. دستورالعمل‌های نصب تجهیزات و مشخصات فنی اجرای کارهای سیویل، مکانیک، برق و ابزار دقیق (پیوست ۱۰-۲) در چارچوب برنامه زمانی بند ۹-۱ به پیمانکار تحویل می‌شود. و پیمانکار موظف و ملزم به رعایت دقیق آنها و در موارد عدم وجود این دستورالعمل‌ها و مشخصات موظف به درخواست به موقع آنها می‌باشد و در هیچ شرایطی نمی‌تواند اجرای نادرست و یا ناقص کار را ناشی از نبودن مشخصات و دستورالعمل‌های یاد شده قلمداد کند.

ماده ۶. ابلاغیه‌ها

هرگونه اطلاعیه، اعلام نظر، موافقت و اقدام‌های مشابه، تنها به صورت کتبی معتبر است. رسید دبیرخانه هر دو طرف و یا رسید تحویل پستی، ملاک تسلیم مکاتبه‌ها است.

ماده ۷. مالکیت اسناد و استفاده مجدد از آنها، حقوق ثبت شده

۷-۱. مالکیت نقشه‌ها و مدارکی که به وسیله کارفرما تهیه شده است، از آن کارفرماست و پیمانکار نمی‌تواند بدون اجازه کارفرما، از آنها به منظور کارهای خارج از موضوع این پیمان استفاده کند، مگر این که موافقت کارفرما را در این مورد کسب کرده باشد.

ماده ۸. زبان حاکم

زبان حاکم در بخشهای مختلف اسناد پیمان، که در زمان عقد پیمان به امضای دوطرف رسیده است، زبان یا زبانهایی است که اسناد پیش گفته به آن زبان تهیه شده‌اند. مواردی که متون قراردادی به دو زبان تنظیم شده است، زبان فارسی ملاک عمل است.

اسناد و مدارکی که در طول اجرای کار بین کارفرما و پیمانکار مبادله می‌شوند در موارد مشخصات فنی، نقشه‌ها، دستورالعملهای فنی و سایر مدارک فنی در صورت عدم وجود متن فارسی، متن انگلیسی معتبر است و در سایر موارد مرتبط با موضوعات حقوقی مالی و اداری زبان حاکم، زبان فارسی است.

تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار

ماده ۹. کلیات

به طور کلی پیمانکار در چارچوب پیمان متعهد به اجرای کامل و صحیح عملیات ساختمان و نصب تا مرحله تکمیل مکانیکی و همکاری با کارفرما در راهاندازی و تحویل کار موضوع پیمان، براساس نقشه‌ها، مشخصات و مدارک فنی، برنامه‌ها و روشهای پیش‌بینی شده در پیوست ۱۰ است.

این تعهدات، طبق پیوست ۱۰ و از جمله شامل موارد زیر است:

- تجهیز کارگاه، تأمین نیروی انسانی، مواد و مصالح مصرفی، ماشین‌آلات ساختمانی، و ابزار و هرنوع تأسیسات و مصالح موقت، تمام نقل و انتقالهای داخلی و آب، برق، بخار و... دوران ساختمان و نصب .
- تهیه، حمل و انبارداری مصالح و تجهیزات در تعهد پیمانکار با توجه به پیوست ۷-۲.
- انجام عملیات ساختمان و نصب (از جمله انجام عملیات پیش ساخت اسکلت فلزی، مخازن ذخیره در موارد لزوم با توجه به پیوست ۷).
- انجام عملیات پیش راهاندازی و تکمیل مکانیکی.
- همکاری با کارفرما در راهاندازی و آزمایشهای عملکردی و تحویل کارها به کارفرما.
- مواردی از انجام کارها و خدمات فنی که طبق پیوست ۸ جزو تعهدات کارفرماست، از محدوده تعهدات پیمانکار مستثنی هستند. اما در مواردی که پیمان به تأمین برخی خدمات و یا انجام برخی کارها و نیز سایر مواردی که با استنتاج منطقی از پیمان، برای تکمیل کار طبق مشخصات فنی لازم باشند به عنوان تعهدات پیمانکار صراحت نداشته باشد، این موارد جزو تعهدات پیمانکار محسوب می‌شود.

ماده ۱۰. مدیریت و نظارت بر کار

۱۰-۱. پیمانکار متعهد به اعمال مدیریت، کنترل و نظارت بر اجرای صحیح کارها، به وسیله افراد واجد صلاحیت است. مسئولیت به کارگرفتن روشهای اجرایی مناسب و رعایت توالی کارها به نحوی که کیفیت و پیشرفت کارها را طبق پیمان تأمین کند، به عهده پیمانکار است.

۱۰-۲. ظرف دو هفته از تاریخ شروع کار، پیمانکار باید شخص واجد صلاحیتی را به عنوان نماینده تام‌الاختیار خود به کارفرما معرفی کند. نماینده پیمانکار، در طول مدت پیمان، به منزله پیمانکار عمل کرده، مکاتبه‌ها، اطلاعیه‌ها، ابلاغیه‌ها و دستور کارها خطاب به پیمانکار و به نام وی صورت می‌گیرد. نماینده پیمانکار در طول اجرای پیمان، با اطلاع قبلی به کارفرما، می‌تواند تعویض گردد و به جای وی شخص واجد صلاحیت دیگری گمارده شود.

۳-۱۰. نماینده پیمانکار، از شروع کار در کارگاه تا تحویل کارها، فرد واجد صلاحیتی را به عنوان رئیس کارگاه به کارفرما معرفی می‌کند تا پس از تأیید کارفرما، کار خود را شروع نماید. رئیس کارگاه باید همواره در کارگاه حضور داشته باشد، و ضمن مدیریت و سرپرستی کارگاه، بر عملیات ساختمان و نصب، کنترل و نظارت نماید. نامبرده در مواردی که خود نتواند در کارگاه حضور داشته باشد، فرد واجد صلاحیت دیگری را پس از تأیید کارفرما، به عنوان جایگزین موقت خود معرفی می‌کند. رئیس کارگاه ممکن است در طول مدت پیمان، به وسیله نماینده پیمانکار، و با اطلاع قبلی به کارفرما تعویض شود و شخص دیگری جایگزین وی گردد.

مکاتبه‌ها، ابلاغ‌ها، تبادل اطلاعات و نقشه‌ها در زمینه‌های مرتبط با عملیات اجرایی، خطاب به پیمانکار و به نام رئیس کارگاه صورت می‌گیرد.

۴-۱۰. نماینده پیمانکار، باید طبق بند ۲-۲-۳، نمودار سازمانی پروژه و هرگونه تغییرات بعدی در آن را همراه با مشخصات افراد کلیدی، به کارفرما تسلیم کند.

ماده ۱۱. تأمین نیروی کار

۱-۱۱. پیمانکار، متعهد است نسبت به تأمین نیروی انسانی کافی، از نظر کمی و کیفی در تمام رده‌های شغلی مورد نیاز برای حسن اجرا و تکمیل به موقع عملیات موضوع پیمان اقدام کند. نیروی انسانی مورد نیاز، اعم از کارکنان مستقیم اجرای کار و یا گروه سرپرست و پشتیبانی بخشهای مختلف، باید از تخصص، مهارت و صلاحیت کاری لازم برخوردار باشند و به نحوی سازماندهی شوند که برای اجرای کار مربوط، مناسب باشند. پرداخت تمام هزینه‌های ناشی از استخدام و به کارگیری نیروی کار، از قبیل حقوق، بیمه، مالیات، و هر نوع مزایای قانونی آنها، به عهده پیمانکار است.

۲-۱۱. هرگاه برای انجام بخشهایی از کار به نیروی کار غیر ایرانی نیاز باشد، پیمانکار موظف است پس از تأیید کارفرما و سایر مقامهای ذیربط و طی مراحل قانونی، این گونه کارکنان را به کار گمارد و مسئولیت رعایت قوانین و مقررات کشور و حسن رفتار این گونه کارکنان طبق شئون اخلاقی در محدوده کارگاه، به عهده پیمانکار است.

۳-۱۱. هرگاه یکی از کارکنان پیمانکار، از نظر تخصص، مهارت و یا صلاحیت کار در محل کارگاه، به تشخیص کارفرما غیرقابل قبول باشند، پیمانکار موظف است در اسرع وقت نسبت به تعویض فرد مورد نظر و به کارگماردن شخص واجد صلاحیت به جای او، اقدام کند. تمام هزینه‌های ناشی از این نوع جا به جایی‌ها، به عهده پیمانکار است و هیچ گونه پرداخت اضافی از این بابت به پیمانکار تعلق نمی‌گیرد. مسئولیت اجرای مفاد این بند، در مورد پیمانکاران دست دوم به عهده پیمانکار است.

۴-۱۱. تأمین امکانات رفت و آمد، ایجاد امکانات لازم به منظور تأمین مسکن و غذای کارکنان در حد متعارف، ایجاد دفاتر کار مناسب، تأمین امکانات بهداشتی (از قبیل آب آشامیدنی و استحمام، بهداشت محیط زیست کارکنان، و...)

تأمین امکانات اولیه پزشکی، به عهده پیمانکار است و وی موظف است هزینه‌های مربوط به آنها را پرداخت کند، مگر آنکه کارفرما تأمین برخی از تسهیلات بالا را طبق پیوست ۸، تعهد کرده باشد.

۵-۱۱. پیمانکار، موظف است برای انجام کارهای موضوع پیمان در حد امکان از خدمات فنی و نیروهای واجد شرایط ساکن در محل اجرای کار استفاده کند.

۶-۱۱. هرگاه پیمانکار و یا پیمانکاران دست دوم وی، در پرداخت دستمزد کارکنان مستقر در کارگاه طبق قانون کار، تأخیر کند و یا قصور ورزد، مهندس مشاور به وی اخطار می‌کند که طلب کارکنان خود را پرداخت نماید، و در صورت خودداری پیمانکار، کارفرما می‌تواند برای بار اول دستمزد کارکنان را برای دوره‌ای که صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، براساس فهرستهای تأیید شده پیمانکار، و با حضور نماینده وی، از محل مطالبات و تضمین پیمانکار، به کارکنان پرداخت کند و مبلغ پرداختی را به اضافه پانزده درصد، به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید. در صورت تکرار تأخیر در پرداخت دستمزد کارکنان، کارفرما طی اخطاریه‌ای، مهلتی را برای پرداخت دستمزد کارکنان از سوی پیمانکار مشخص می‌سازد. در صورت خودداری پیمانکار از پرداخت در مهلت مقرر، کارفرما می‌تواند براساس ماده ۴۹، پیمانکار را برکنار کند.

هرگاه پرداخت صورت‌وضعیت‌های تأیید شده پیمانکار، به هر دلیلی از سوی کارفرما با تأخیر مواجه شود، کارفرما متعهد است بخشی از صورت وضعیت‌های تأیید شده پیمانکار را معادل دستمزد کارکنان وی، پرداخت کند.

ماده ۱۲. مقررات کارگاهی

۱-۱۲. پیمانکار، موظف به رعایت مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار است. پیمانکار، قبل از شروع کار، ضوابط ویژه کارفرما را برای کار در کارگاه از کارفرما درخواست می‌کند و پس از دریافت آنها و هماهنگیهای لازم و تأیید نهایی کارفرما، پیمانکار باید از آن پس، به آنها عمل نماید. به هر حال، پیمانکار موظف است همیشه اصول و مقررات متعارف در زمینه‌های زیر را رعایت کند.

۱-۱-۱۲. حفاظت فیزیکی از کارها. از جمله، شامل نحوه حصارکشی، روشنایی، آتش نشانی، حراست و حفاظت از مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلات ساختمانی، نحوه رفت و آمد کارکنان پیمانکار در داخل کارگاه و محدوده‌های عملیاتی کارفرما.

۲-۱-۱۲. مقررات ایمنی، از قبیل تأمین تجهیزات ایمنی کارکنان، تدابیر فیزیکی برای کار در ارتفاع و در داخل مخزنها و مجاری و ترانشه‌های خاکی، تمهیدات ایمنی لازم برای کار در واحدهای در حال بهره‌برداری.

۲-۱۲. بجز در مواردی که در شرایط خصوصی امکان کار در خارج از ساعتهای عادی روز و یا در شب پیش‌بینی شده باشد، پیمانکار موظف به انجام کارها در ساعتهای عادی روز است. همچنین در مواردی که پیمانکار برای جبران

عقب ماندگی از برنامه زمانی، درخواست کار در خارج از ساعتهای عادی روز و یا کار در شب را از کارفرما بنماید، تنها با تقبل تمام هزینه های اضافی ناشی از آن و پس از تایید کارفرما، مجاز به کار در ساعتهای یاد شده است.

۱۲-۳. پیمانکار، موظف به رعایت ضوابط حفاظت محیط زیست و نیز نگهداری و بهره‌برداری صحیح، طبق اصول فنی و تمیز نگهداشتن اراضی، مستحذات، راهها و سایر ابنیه موجود در کارگاه و محوطه‌های اطراف در اختیار وی است و پس از پایان کار، باید تمام مصالح مازاد، زواید، ماشین‌آلات، ابزار و تمام وسایل خود را از کارگاه خارج کند و همچنین، باید تمام ابنیه موقت از قبیل خوابگاهها، دفترهای کار، شبکه‌های آب و برق، تاسیسات جانبی و... را جمع‌آوری و محل آنها را با نظر کارفرما، پاکسازی کرده و تحویل دهد.

۱۲-۴. پیمانکار، باید یک نسخه از تمام نقشه‌ها، اسناد و مدارک پیمان، دستور تغییر کارها، نقشه‌های کارگاهی، و اسناد کنترل کیفی اجرای کار را که روند تغییرات و اصلاحات را به همراه داشته باشد، در محل مناسب نگهداری کند، به نحوی که همواره در دسترس کارفرما برای مراجعه وی باشد.

۱۲-۵. هرگاه ضمن اجرای کار، اشیای عتیقه یا آثار تاریخی و مسکوکات قدیمی و مانند آن، در محل کار پیدا شود، پیمانکار متعهد است که بی درنگ مراتب را به اطلاع کارفرما و طبق قوانین به اطلاع دستگاههای انتظامی برساند. کارفرما برای حفظ و نگهداری یا انتقال اشیای عتیقه، اقدام فوری به عمل می‌آورد. پیمانکار باید تا زمان اقدام به حفاظت از سوی کارفرما یا مقامهای ذیربط، برای حفظ و نگهداری اشیا و آثار مزبور، مراقبت لازم را به عمل آورد.

۱۲-۶. حفاظت و ایمنی

۱۲-۶-۱. پیمانکار، موظف به حفاظت از افراد شاغل در کارگاه، اموال، کارهای انجام شده و مصالح و تجهیزات، ماشین‌آلات، اعم از موجود در پای کار، انبار، محدوده کار و یا بیرون از آن و سایر اموال و مستحذات و تسهیلات موجود در کارگاه، از قبیل جاده‌ها، ساختمانها، فضای سبز و تأسیسات زیرزمینی است.

۱۲-۶-۲. پیمانکار، موظف است فردی با تجربه و واجد شرایط را، به عنوان مسئول ایمنی کارگاه معرفی کند. وی مسئول حفاظت و جلوگیری از حوادث و نظارت بر اجرای مقررات و ضوابط ایمنی است.

۱۲-۶-۳. در مدت اجرای کار در موارد اضطراری که ایمنی کارکنان و کارهای انجام شده، مصالح و تجهیزات و سایر اموال و مستحذات و تسهیلات موجود در کارگاه، به مخاطره بیفتد، پیمانکار موظف است بیدرتنگ و بدون نیاز به دریافت دستور از کارفرما و یا مهندس مشاور، وارد عمل شده و اقدامهای حفاظتی و ایمنی لازم را به عمل آورد.

ماده ۱۳. هماهنگی با سایر پیمانکاران مرتبط با موضوع پیمان

۱-۱۳. پیمانکار، موظف است امکان دسترسی و سایر تسهیلات مورد نیاز کار در قسمت‌های مختلف، مرتبط با سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما را، برای آنها فراهم آورد. هماهنگی برای انجام اتصالات مختلف محدود کاری پیمانکار (Battery Limit) و نقاط مرزی با سایر پیمانکاران که در پیوست ۷-۳ تعیین شده و انجام اتصالات، به عهده پیمانکار است.

هرگونه هماهنگیهای مورد نیاز خارج از موارد پیش گفته، از سوی کارفرما یا مهندس مشاور صورت می‌گیرد.

۲-۱۳. هرگاه در شرایط خصوصی، فعالیت سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما یا گروههای اجرایی دیگر، در ارتباط با پروژه، در محدوده کار پیمانکار پیش بینی نشده باشد، و کارفرما پس از عقد این پیمان تصمیم به انجام کارهای یاد شده داشته باشد، لازم است قبل از هرگونه اقدام، مراتب را به پیمانکار اطلاع دهد. جزئیات نحوه هماهنگیهای لازم، هزینه‌های احتمالی و افزایش مدت پیمان ناشی از این تصمیم کارفرما، با توافق دوطرف مشخص می‌شود.

ماده ۱۴. مصالح و تجهیزات، و انبارداری آنها

۱-۱۴. پیمانکار، باید مصالح و تجهیزات در تعهد خود را طبق پیوست ۷ و مشخصات فنی پیمان، و بر اساس برنامه زمانی پیوست ۹-۲ تامین کند.

۲-۱۴. پیمانکار موظف به تحویل گرفتن مصالح و تجهیزات از کارفرما طبق پیوست ۸-۱ و برنامه زمانی پیوست ۹-۲ و نگهداری آنهاست. هنگام تحویل مصالح و تجهیزات از کارفرما، پیمانکار آنها را در حضور نماینده کارفرما بازرسی چشمی می‌کند و هرگونه اشکال و کمبود آنها صورت مجلس می‌شود. در این صورت، کارفرما اشکالها و کمبودها را رفع می‌کند و یا با پرداخت هزینه مربوط، رفع اشکالها یا کمبودها را از پیمانکار می‌خواهد. در مورد تجهیزاتی که در صندوق‌های در بسته تحویل پیمانکار می‌شود، بازرسی پیش گفته پس از باز شدن صندوق‌ها انجام می‌شود. به هر حال، با ورود هر نوع کالا به کارگاه، حفاظت و انبارداری آنها به عهده پیمانکار است. در صورتی که در مصالح و تجهیزات تأمین شده توسط کارفرما که با مراقبت پیمانکار نگهداری می‌شود، معایب پنهانی وجود داشته باشد که در بازرسیهای یاد شده (بازرسیهای عینی) مشاهده نشده است، هزینه رفع این نوع معایب، به عهده کارفرماست.

۳-۱۴. پیمانکار، باید مصالح و تجهیزات، و لوازم یدکی پروژه را طبق اصول نگهداری کالا و تجهیزات در شرایط و دمای لازم و براساس دستورالعمل سازندگان، به نحوی نگهداری کند که آسیبی به آنها وارد نشود. برای این کار، احداث انبارهای سرپوشیده، فضای باز، محوطه سازیهای لازم، قفسه بندی، حصارکشی، ایجاد روشنایی لازم، تهیه سیستم انبار، دفاتر کارکنان کالای پروژه و... از تعهدات پیمانکار است.

ماده ۱۵. ماشین آلات ساختمانی، ابزار، مواد مصرفی و تسهیلات مورد نیاز کار

به جز مواردی که تأمین آنها طبق پیوست ۸، در تعهد کارفرماست، پیمانکار موظف به تأمین موارد زیر است:

۱-۱۵. تمام ماشین آلات ساختمانی مورد نیاز اجرای کار، طبق پیوست ۷-۴ و برنامه زمانی پیوست ۹.

تبصره: خروج ماشین آلات ساختمانی از کارگاه، تنها پس از پایان نیاز به آنها و با نظر کارفرما مجاز است.

۲-۱۵. تمام ابزارآلات عمومی و اختصاصی و مصالح مصرفی لازم، برای تکمیل و تحویل کار طبق مشخصات فنی.

۳-۱۵. سایر تسهیلات لازم دوران ساختمان و نصب، از جمله آب، فاضلاب، برق، گاز، مخابرات، سوخت و شبکه‌های

مورد نیاز آنها، و احداث تأسیسات و کارگاههای جانبی مورد نیاز.

ماده ۱۶. تهیه روشهای اجرایی و نقشه‌های کارگاهی

۱-۱۶. پیمانکار، موظف است قبل از اجرای هر بخش از عملیات ساختمان و نصب، روشهای اجرایی و برنامه کنترل کیفی

لازم را برای بازرسی عملیات، به مهندس مشاور تسلیم کرده و پس از تأیید مهندس مشاور، به آنها عمل کند.

۲-۱۶. پیمانکار، موظف است نقشه‌های کارگاهی مورد نیاز کارهای ساختمانی و نصب را، تهیه کرده و تحویل دهد و بر

اساس آنها عمل کند.

ماده ۱۷. برنامه پیشرفت کار

۱-۱۷. پیمانکار، موظف به رعایت دقیق برنامه زمانی پیشرفت کار درج شده در پیوست ۹ و بند ۳-۲-۱ است.

۲-۱۷. پیمانکار، می‌تواند در طول اجرای کار، تغییرات پیشنهادی در برنامه زمانی را بدون آنکه باعث تأخیر در اتمام کل

کار و یا بخشهای اصلی آن شود، برای تصویب به کارفرما پیشنهاد کند.

۳-۱۷. در مواردی از تغییرات در برنامه پیشرفت کار، که منجر به تغییر در مدت پیمان و یا مدت بخشهای اصلی پیمان

شود، براساس ماده ۴۵ عمل می‌شود.

۴-۱۷. پیمانکار، موظف است گزارش پیشرفت کارها را ماهانه و یا در دوره‌های زمانی مورد نظر کارفرما طبق کاربرگهای

پیوست ۹-۴، تسلیم کند. این گزارش، شامل مواردی از قبیل درصد تکمیل شده فعالیت‌های مختلف، مواردی که

نسبت به برنامه تأخیر دارد، و برنامه پیشنهادی پیمانکار برای جبران تأخیرهاست. به همراه گزارش پیشرفت کار،

پیمانکار باید فهرست عوامل درگیر در کارهای ساختمان و نصب، از جمله نیروی انسانی و ماشین‌آلات ساختمانی

را تسلیم کند.

۵-۱۷. در موارد اختلاف پیمانکار و کارفرما، پیمانکار موظف به ادامه عملیات طبق برنامه زمانی بوده و به هیچ عنوان حق

توقف و یا تعویق کل کار و یا بخشهایی از کارها را ندارد، مگر اینکه دوطرف به نحو دیگری توافق کنند. در

شرایط اختلاف، کارفرما نیز باید به تعهدات قراردادی خود طبق برنامه زمانی عمل کند.

ماده ۱۸. تحویل نقشه‌های چون ساخت

پیمانکار موظف است حداکثر تا زمان تحویل موقت، تمام نقشه‌های چون ساخت پروژه (As Built) را در شمار نسخه‌های لازم به شرح درج شده در بند ۱۰-۶ پیوست ۱۰، به کارفرما تسلیم کند. هرگاه در شرایط خصوصی، زمان مشخص دیگری برای تسلیم نقشه‌های چون ساخت، تعیین شده باشد، طبق آن عمل می‌شود. تحویل موقت کار موضوع پیمان، منوط به تسلیم نقشه‌های چون ساخت از سوی پیمانکار است، مگر آن که به نحو دیگری در شرایط خصوصی بیان شده باشد.

ماده ۱۹. پیمانکاران دست دوم و فروشندگان مصالح و تجهیزات

۱-۱۹. مسئولیت تمام کارها، و خدمات انجام شده به وسیله پیمانکاران دست دوم، به عهده پیمانکار است. همچنین، وی مسئولیت رفتار و اعمال کارکنان آنها را به عهده دارد.

۲-۱۹. تمام هماهنگی‌ها و ارتباط با کارفرما در زمینه کارهای در تعهد پیمانکاران دست دوم، تنها به وسیله پیمانکار انجام می‌شود.

۳-۱۹. انتخاب پیمانکاران دست دوم پس از معرفی به کارفرما و تأیید وی، صورت می‌گیرد.

۴-۱۹. انتخاب فروشندگان مصالح و تجهیزات در تعهد پیمانکار، از بین فهرست فروشندگان مورد تأیید کارفرما انجام می‌شود.

۵-۱۹. به‌کارگیری پیمانکاران دست دوم و یا فروشندگان مصالح و تجهیزات، به شرح بندهای ۱۹-۳ و ۱۹-۴، دلیل وجود هیچ گونه ارتباط قراردادی بین کارفرما با آنان نیست و کارفرما هیچ گونه مسئولیتی در قبال انجام تعهدات پیمانکار نسبت به آنان ندارد، بجز در موارد پرداخت دستمزد کارکنان پیمانکاران دست دوم، که طبق بند ۱۱-۶ عمل می‌شود.

همچنین، تأیید فروشندگان مصالح و تجهیزات و پیمانکاران دست دوم، از سوی کارفرما، رافع مسئولیتهای پیمانکار نیست.

۱۹-۶. انجام هر نوع خدمات و کارها توسط پیمانکاران دست دوم، براساس قراردادهای فی‌مابین پیمانکار و هریک از آنان صورت می‌گیرد، که طی آنها، باید کارفرما به عنوان ذینفع درج شود و تمام موازین پیمان پیمانکار با کارفرما، رعایت گردد.

ماده ۲۰. مالیات، عوارض و سایر حقوق دولتی

۲۰-۱. پرداخت هر نوع مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی، در ارتباط با کار موضوع پیمان به عهده پیمانکار است، مگر آن که در شرایط خصوصی، به نحو دیگری بیان شده باشد.

۲۰-۲. هرگاه در مدت اجرای کار، میزان مالیات، عوارض و یا سایر حقوق دولتی افزایش یا کاهش یابد، و یا عوارض و مالیاتهای جدیدی وضع شود که در ارتباط با کار موضوع پیمان، به پیمانکار تعلق گیرد، هزینه ناشی از این تغییرات برحسب مورد، به حساب بستانکاری یا بدهکاری وی منظور می‌شود.

ماده ۲۱. محرمانه نگهداشتن اسناد و مدارک پیمان

پیمانکار، موظف است تمام اسناد، مدارک، نقشه‌ها و سایر اطلاعات دریافت شده از کارفرما را محرمانه تلقی کند.

ماده ۲۲. تأییدات پیمانکار

پیمانکار تأیید می‌کند:

۲۲-۱. تمام اسناد و مدارک پیمان را به شرح ماده ۲ موافقتنامه (به استثنای اسناد و مدارکی که پس از امضای پیمان تهیه و ضمیمه پیمان می‌شوند)، به دقت مطالعه کرده، از مفاد آنها کاملاً آگاه است.

۲۲-۲. از محل کار بازدید به عمل آورده، از شرایط جغرافیایی و عمومی منطقه، از جمله وضعیت آب و هوا، راههای دسترسی، نیروی انسانی، مصالح، و ماشین‌آلات ساختمانی قابل تأمین از محل، و سایر شرایطی که به نحوی در قیمت، سرعت کار و کیفیت مؤثراند، آگاهی کافی حاصل نموده است.

۲۲-۳. از قوانین و مقررات مربوط، از جمله قوانین و مقررات مالیاتها، عوارض، بیمه، کار، تأمین اجتماعی و حفاظت فنی و محیط زیست و سایر قوانین و مقرراتی که ممکن است در قیمت، سرعت پیشرفت کار و کیفیت آن مؤثر باشند، آگاهی کافی دارد و متعهد به رعایت همه آنهاست.

۲۲-۴. از مشخصات و ماهیت کلی پروژه و کارهای در دست اجرا به وسیله کارفرما و سایر پیمانکاران وی، که در انجام موضوع پیمان به نحوی مؤثراند، آگاه است.

۲۲-۵. تمام نقشه‌ها و گزارشهای گمانه‌زنی و یا اکتشافی و سایر آزمایشهای مربوط به شناخت شرایط زیرزمینی محل اجرای کار و یا محوطه‌های مجاور آن را که از سوی کارفرما دریافت کرده است، به دقت مطالعه کرده، و از شرایط فیزیکی محل اجرای کار، کاملاً آگاه است.

۲۲-۶. تمام اسناد، مدارک، نقشه‌ها، گزارشها و اطلاعات درج شده در اسناد پیمان را، با مشاهدات محلی، اطلاعات جمع‌آوری شده، و سایر بررسیها و نتایج حاصل از آزمایشها، اکتشافات و مطالعات، تطبیق داده و موارد مغایرت، اشتباه و ناهمگونی اطلاعات را به اطلاع کارفرما می‌رساند و پاسخ کارفرما برای وی قابل قبول است و تأیید می‌کند که اسناد و مدارک پیمان، به طور کلی برای درک تمام جنبه‌های پیمان در جهت اجرای کارهای موضوع پیمان، کافی است.

۷-۲۲. پیمانکار، اعلام می‌کند که در موقع عقد پیمان، مشمول قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی، مصوب بیست و دوم دیماه ۱۳۳۷ نیست. در صورتی که خلاف آن برای کارفرما محرز شود، با توجه به باطل بودن پیمان، کارفرما به منظور تحویل گرفتن کار، زمان تحویل قطعی کارهای انجام شده را به پیمانکار ابلاغ می‌کند. بی‌درنگ، تضمین انجام تعهدات پیمان و تضمین حسن انجام کار کسر شده را ضبط کرده و به حساب خزانه واریز می‌نماید. کارفرما، برای تحویل کارهای انجام شده و تسویه حساب پیمانکار، طبق بندهای ۴۸-۲ و ۴۸-۴ تا ۴۸-۹ عمل می‌نماید. هرگاه ضمن انجام کار تا تحویل موقت، پیمانکار، به علل زیر، مشمول قانون یاد شده شود:

۱-۷-۲۲. تغییراتی که در صاحبان سهام، میزان سهام، مدیران یا بازرسان شرکت پیمانکار پیش آید.

۲-۷-۲۲. تغییراتی که در دستگاههای دولت یا کارفرما پیش آید.

در صورت بروز شرایط موضوع بند ۲۲-۷-۱، طبق بند ۲۲-۷ رفتار می‌شود. در صورت بروز شرایط موضوع بند ۲۲-۷-۲، به محض وقوع منع قانونی، پیمانکار مکلف است که مراتب را به کارفرما اعلام کند و در صورتی که مانع قانونی رفع نشود، کارفرما طبق ماده ۴۸، به پیمان خاتمه می‌دهد. اگر پیمانکار مراتب را به موقع به کارفرما اعلام نکند، طبق بند ۲۲-۷ رفتار می‌شود.

۸-۲۲. تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار در برابر حسن اجرا و تکمیل به موقع موضوع این پیمان، طبق مفاد پیمان، بدون قید و شرط است و انجام هر یک از موارد زیر، خدشه و خللی در تعهدات نامبرده ایجاد نمی‌کند.

۱-۸-۲۲. بازرسی و مشاهده کارها به وسیله کارفرما.

۲-۸-۲۲. پرداخت صورت وضعیت‌های موقت یا قطعی.

۳-۸-۲۲. صدور گواهی تحویل موقت.

۴-۸-۲۲. بهره‌برداری از تمام و یا بخشی از کار، به وسیله کارفرما.

۵-۸-۲۲. هر نوع تأیید کارها به وسیله کارفرما و یا عدم تأیید به موقع وی.

۶-۸-۲۲. هر نوع بررسی و یا تأیید مدارک ارسالی پیمانکار، از سوی کارفرما.

۷-۸-۲۲. هر نوع بازرسی، آزمایش و یا تأیید، به وسیله مؤسسات ثالث.

۸-۸-۲۲. هر نوع رفع عیب در کارهای انجام شده، از سوی کارفرما.

موارد بهره‌برداری و نگهداری نادرست از کارها از سوی کارفرما و فرسایش متعارف دوران بهره‌برداری، از شمول این بند مستثنی است.

تعهدات و مسئولیتهای کارفرما

ماده ۲۳. تعیین نماینده

کارفرما ظرف ۱۵ روز از تاریخ نافذ شدن پیمان، فردی را همراه با حدود اختیارات و وظایف وی، به عنوان نماینده کارفرما به پیمانکار معرفی می‌کند. کارفرما در طول اجرای پیمان، می‌تواند نماینده خود را تعویض و شخص دیگری را به جای وی تعیین نموده و به پیمانکار معرفی کند.

نماینده کارفرما، همواره در طول مدت پیمان، در حدود اختیارات محوله به نمایندگی از طرف کارفرما اقدام می‌کند، و تمام اطلاعیه‌ها، ابلاغیه‌ها، دستور کارها، تصویبها، به وسیله وی صادر می‌شود و همچنین، اطلاعیه‌ها و درخواستهای پیمانکار، به عنوان کارفرما و خطاب به وی صادر می‌گردد.

نماینده کارفرما در طول مدت پیمان، می‌تواند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به شخص و یا اشخاص دیگری واگذار کند. در این صورت، طی اطلاعیه‌ای شخص یا اشخاص یاد شده را همراه با حدود اختیارات و وظایف مربوطه، به پیمانکار معرفی می‌کند. هر نوع دستور، ابلاغیه و اقدامهای جانشین / جانشینهای نماینده کارفرما، به منزله دستور، ابلاغیه و اقدامهای نماینده کارفرما تلقی می‌شود. جانشین / جانشینهای نماینده کارفرما، ممکن است در طول مدت پیمان تعویض شود و یا حدود اختیارات و وظایف آنان تغییر کند، که در این صورت باید مراتب به پیمانکار اعلام شود.

ماده ۲۴. تحویل زمین و محلهای نصب تجهیزات و تأسیسات

۲۴-۱. کارفرما، باید طبق پیوست ۸، امکان قانونی و عملی در اختیار گرفتن محلهای مورد نیاز اجرای کار و راههای دسترسی پیمانکار به آنها و همچنین، تمام حریمها، و اراضی اضافی مورد نیاز برای احداث تأسیسات موقت جنبی و پشتیبانی به وسیله پیمانکار را، در موعد مقرر در برنامه زمانی فراهم کند. تمام هزینه‌های تحصیل اراضی، و مستحقات واقع در آنها، به عهده کارفرماست. کارفرما همراه با تحویل زمین، مدارک و اطلاعات زیر را (چنانچه در اسناد و مدارک فنی موجود نباشد) در موعد مقرر در برنامه زمانی به پیمانکار تسلیم می‌کند.

۲۴-۱-۱. نقشه‌برداری کلی محل اجرای کار، حاوی نقاط مرجع و نشانه و تأسیسات مهم واقع در آن.

۲۴-۱-۲. اطلاعات مورد نیاز اجرای عملیات در پائین‌تر از سطح زمین.

۲۴-۲. هرگاه اجرای فونداسیونها و سایر محلهای نصب تجهیزات و تأسیسات براساس پیوست ۸ در تعهد کارفرما باشد،

کارفرما باید فونداسیونها و محل‌های استقرار تجهیزات و تأسیسات را در موعد مقرر و در برنامه زمانی به پیمانکار

تحویل دهد. همچنین چنانچه نقشه‌ها و مدارک مرتبط با آنها در اسناد و مدارک فنی موجود نباشد، کارفرما باید

نقشه‌ها و مدارک پیش‌گفته را برای اجرای صحیح عملیات نصب تجهیزات و تأسیسات، در موعد مقرر در برنامه

زمانی به پیمانکار تسلیم کند. مسئولیت کنترل و صحت عملکرد فونداسیونها و محلهای نصب تجهیزات و تأسیسات به عهده کارفرما و مهندس مشاور است.

ماده ۲۵. تحویل باقیمانده اسناد و مدارک فنی و مسئولیت صحت آنها

کارفرما متعهد به ارائه باقیمانده اسناد و مدارک فنی به پیمانکار طبق برنامه زمانی درج شده در بند ۹-۱ پیوست ۹ می‌باشد. مسئولیت صحت و دقت اطلاعات و مدارک فنی که طبق پیوستهای ۸ و ۱۰ در تعهد کارفرماست، به عهده وی بوده، هرگونه هزینه اضافی ناشی از طولانی شدن کار و یا ضرر و زیان ناشی از عدم صحت یا دقت اطلاعات داده شده به پیمانکار، متوجه کارفرما خواهد بود.

ماده ۲۶. پرداخت صورت وضعیتها

کارفرما، صورت وضعیتهای پیمانکار، موضوع مواد ۳۵ و ۳۸ را طبق پیوست ۲ (نحوه پرداخت)، در موقع مقرر به وی پرداخت می‌کند.

ماده ۲۷. بررسی به موقع مدارک تسلیمی پیمانکار

کارفرما، مدارک تسلیمی پیمانکار را که از طرف پیمانکار تحویل می‌شود، در موعد مقرر در برنامه زمانی رسیدگی و برحسب مورد، نظر خود را اعلام می‌کند.

ماده ۲۸. صدور مجوز، تأیید و تصویب کارها

کارفرما، در زمان مناسب، با توجه به برنامه زمانی انجام تعهدات پیمانکار مجوزهای لازم برای اجرای کارها به وسیله پیمانکار را صادر کرده، و یا در اخذ مجوزهای قانونی از سازمانهای ذیربط، همکاری لازم را به عمل می‌آورد. همچنین در مواردی که تأیید و تصویب کارها نیاز به حضور اشخاص ثالث (از قبیل سازنده تجهیزات، و یا واحدهای بهره‌بردار) داشته باشد، کارفرما اقدام لازم را برای حضور به موقع آنان انجام خواهد داد.

ماده ۲۹. تسهیلات دوران ساختمان و نصب

کارفرما، براساس پیوست ۸، ماشین‌آلات ساختمانی، آب، برق، گاز، تلفن و... هر نوع تسهیلات دیگر در تعهد خود را، در موعد مقرر در برنامه زمانی موضوع بند ۹-۲ پیوست ۹، تأمین می‌کند.

ماده ۳۰. تحویل مصالح و تجهیزات به پیمانکار و انجام کارهای در تعهد کارفرما

کارفرما، متعهد است نسبت به تحویل به موقع تجهیزات و مصالح در تعهد خود طبق پیوست ۸ و براساس برنامه زمانی (پیوست ۹) به پیمانکار اقدام نماید. در صورتی که براساس پیوست ۸، انجام برخی از کارها از جمله انجام بخش‌هایی از عملیات ساختمانی و نصب به عهده وی باشد، باید طبق برنامه زمانی نسبت به آنها اقدام کند. هرگاه امکان تحویل بخشی از تجهیزات و یا مصالح مورد تعهد کارفرما در موعد مقرر، برای او میسر نباشد، مراتب در فاصله زمانی معقول، به پیمانکار ابلاغ می‌شود تا نسبت به تجدید نظر در برنامه زمانی اقدام کند، به نحوی که تا حد ممکن، از تأخیر در اتمام کار جلوگیری شود.

تغییر در کارها

ماده ۳۱. تغییر در کارها

۱-۳۱. کارفرما، در چارچوب کلی موضوع پیمان، در هر زمانی در طول مدت پیمان تا پیش از تحویل موقت، می‌تواند کاهش، افزایش، حذف برخی از کارها و یا تغییر در مشخصات آنها را از پیمانکار بخواهد و پیمانکار موظف به انجام آنها، با رعایت سایر بندهای این ماده و مفاد پیمان است.

۲-۳۱. پیمانکار، می‌تواند برای افزایش کیفیت، بازدهی و یا ایمنی کارها، تغییراتی را در کارها به کارفرما پیشنهاد کند. کارفرما محق است این گونه تغییرات را قبول یا رد کند. عدم پذیرش تغییرات پیشنهادی پیمانکار از سوی کارفرما، رافع مسئولیت پیمانکار در اتمام و تحویل کارها طبق مشخصات فنی پیمان نیست.

۳-۳۱. با دریافت دستور و یا تأیید کارفرما، در انطباق با بندهای ۱-۳۱ و ۲-۳۱، پیمانکار موظف است، تأثیر انجام تغییرات در هزینه و مدت پیمان را محاسبه و به کارفرما منعکس کند. هزینه تغییر کارها، براساس بند ۲-۳۷ محاسبه می‌شود. جمع مبالغ کارهای افزایش یافته یا کاهش یافته، با احتساب تغییرات موضوع بند ۳۱-۶ (به تنهایی)، نباید بیش از بیست و پنج درصد مبلغ اولیه پیمان شود. در صورت دستور کارفرما به تغییراتی که منجر به کاهش بیش از ۲۵ درصد مبلغ پیمان شود، پیمانکار می‌تواند ضمن اتمام کارهای در دست اقدام، تقاضای خاتمه پیمان را طبق ماده ۵۰، بنماید و یا کاهش یاد شده را بپذیرد. تغییرات مدت پیمان ناشی از تغییر کارها، براساس ماده ۴۵، تعیین می‌شود.

۴-۳۱. انجام تغییرات کارهای موضوع بندهای ۱-۳۱ تا ۳-۳۱، پس از صدور «دستور تغییر کار» صورت می‌گیرد که در آن، جزئیات کامل تغییر کار و هر نوع تغییر در قیمت و یا تغییر در مدت پیمان و سایر اصلاحات مورد نیاز برابر مفاد پیمان، درج شده است، تنظیم می‌شود و به امضای دوطرف می‌رسد و به عنوان یکی از ضمایم پیمان محسوب می‌گردد.

۵-۳۱. هرگاه دوطرف در مورد تغییرات هزینه و مدت پیمان، ناشی از تغییر کارها، ظرف مدت معقولی که اجرای کارهای دیگر موضوع پیمان را دچار تأخیر نکند، به توافق نرسند، در این صورت کارفرما انجام و یا عدم انجام تغییرات توسط پیمانکار را به وی ابلاغ می‌کند. در صورت دستور کارفرما مبنی بر اجرای تغییرات، به رغم عدم حصول توافق در مورد هزینه و مدت، پیمانکار موظف به انجام تغییرات است و متعاقباً مذاکرات خود را با کارفرما برای حصول به توافق ادامه می‌دهد. در صورتی که ظرف مدت ۶۰ روز، کماکان دوطرف به توافق نهایی نرسند، موارد طبق ماده ۶۲، رسیدگی و تعیین تکلیف می‌شود. تا قبل از حل اختلاف، پرداخت به پیمانکار، طبق مبلغ تغییر یافته پیمان، براساس محاسبات کارفرما انجام می‌شود.

۳۱-۶ اختلاف مقادیر واقعی کارهای انجام شده طبق پیمان، در مقایسه با مقادیر اولیه ضمیمه پیمان، نیاز به صدور دستور تغییر کار موضوع بند ۳۱-۴ را ندارد و تغییرات مبلغ پیمان، براساس قیمتهای فهرست بهای مربوط با رعایت سقف تعیین شده در بند ۳۱-۳، تعیین می‌گردد.

۳۱-۷. تغییرات ناشی از قصور پیمانکار در انجام کارهای اصلی و مورد تعهد وی، تغییر کار تلقی نمی‌شود و پیمانکار موظف به انجام این گونه تغییرات پس از تأیید مهندس مشاور، به هزینه خود و در مدت پیمان است.

نظارت و بازرسی و کنترل کیفی کار

ماده ۳۲. مهندس مشاور

۳۲-۱. کارفرما، «مهندس مشاور» موضوع ماده ۶ موافقتنامه را، برای انجام خدمات فنی و نظارت بر انجام کارهای موضوع پیمان به کار گمارده است. حدود وظایف و اختیارات مهندس مشاور، در پیوست ۵ درج شده است. همچنین، کارفرما ممکن است خدمات تخصصی بازرسی فنی بخشهایی از کارهای موضوع پیمان را به اشخاص یا مؤسسات فنی ذیصلاح واگذار کند، که زیر نظر مهندس مشاور، انجام وظیفه نمایند. در صورتی که برخی از وظایف و یا اختیارات کارفرما مبنی بر تأیید، تصویب و یا اخذ تصمیم در موارد مختلف این شرایط عمومی، به مهندس مشاور تفویض شده باشد، در آن صورت، پیمانکار موظف به ارجاع این موارد به مهندس مشاور است.

۳۲-۲. مهندس مشاور برای انجام وظایف خود در کارگاه، نماینده‌ای را همراه با حدود وظایف و اختیارات وی، تعیین و به کارفرما معرفی می‌کند. مهندس مشاور یا نماینده وی، مجاز به کاستن و یا سلب مسئولیت پیمانکار از انجام تعهدات او و یا صدور دستوراتی که منجر به افزایش مدت اجرای پیمان و یا مبلغ پیمان شود نیستند، مگر در مواردی که به صراحت در پیوست ۵ تعیین تکلیف شده باشد. ابلاغ معرفی نماینده مهندس مشاور، باید برای پیمانکار ارسال شود و تا زمانی که پیمانکار رونوشت این ابلاغ را دریافت نکرده است، دستورهای صادر شده از سوی نماینده مهندس مشاور برای او معتبر نیست.

دستورالعملها، تصمیمها، و گواهیهای صادر شده از سوی نماینده مهندس مشاور به مثابه دستورهای داده شده به وسیله مهندس مشاور است.

اگر پیمانکار نسبت به تصمیمها، و دستورهای نماینده مهندس مشاور اعتراض داشته باشد، می‌تواند موارد را به مهندس مشاور ارجاع کند، تا وی تصمیم نهایی را اتخاذ کرده و به پیمانکار ابلاغ نماید. در صورتی که نماینده مهندس مشاور به کیفیت برخی از کارهای ناقص اعتراضی نکرده باشد، مهندس مشاور می‌تواند کار یا کارهای انجام شده را بازرسی کند و به پیمانکار دستور رفع نقص آن را بدهد.

۳۲-۳. کارفرما، می‌تواند در طول مدت پیمان، مهندس مشاور را تعویض کند. در این صورت، مهندس مشاور جدید باید به همراه شرح وظایف وی، به پیمانکار معرفی شود.

ماده ۳۳. بازرسی و کنترل کیفی کار

۳۳-۱. پیمانکار، موظف به تحویل برنامه‌های کنترل کیفی کارهای در تعهد خود، پیش از شروع هر بخش از کار، به مهندس مشاور است. این برنامه‌ها، حاوی سازمان کنترل کیفی پیمانکار، همچنین مراحل و روشهای انجام

آزمایشها، بازرسیها و سایر کنترل‌های لازم است، که پس از تأیید مهندس مشاور ملاک عمل پیمانکار و مهندس مشاور برای کنترل کیفی عملیات قرار می‌گیرد.

۳-۳۳. پیمانکار، موظف به انجام آزمایشها و بازرسیهای لازم کارها طبق مفاد پیمان است.

هرگاه انجام آزمایشهای اضافی نسبت به موارد پیش‌بینی شده در پیمان، از پیمانکار درخواست شود، پیمانکار موظف به انجام آنها است، مشروط بر آنکه هزینه اضافی انجام آزمایشها به وی پرداخت شود.

۳-۳۳. نماینده مهندس مشاور، می‌تواند در تمام مراحل آزمایشها و بازرسیهای فنی کارها، حضور یابد. پیمانکار، موظف به تأمین امکانات و تسهیلات و انجام هماهنگیهای لازم، برای نماینده مهندس مشاور است.

۳-۳۳.۴. پیمانکار، موظف است حداقل دوهفته قبل از انجام آزمایشهای مربوط به هر بخش از کارها، برنامه زمانی آنها را به منظور هماهنگیهای لازم، برای حضور نماینده مهندس مشاور تسلیم وی کند. در صورت اعلام موافقت مهندس مشاور با انجام آزمایشها و بازرسیها طبق برنامه زمانی بدون حضور نماینده وی، یا عدم حضور نماینده او در زمان تعیین شده بدون اطلاع قبلی، پیمانکار، آزمایشها را انجام داده، گزارشهای مربوط را به مهندس مشاور تسلیم می‌کند.

۳-۳۳.۵. هرگاه طبق آزمایشها و بازرسیها و یا با اعلام مهندس مشاور، قسمتی از کار ناقص یا معیوب باشد، پیمانکار موظف به رفع نقص و اصلاح کار و انجام آزمایشها و بازرسیهای لازم در مورد کارهای اصلاح شده به هزینه خود است.

در صورتی که پیمانکار ظرف مدت متعارفی پس از اعلام مهندس مشاور، نسبت به رفع نقص اقدام نکند، کارفرما می‌تواند با اخطار قبلی به پیمانکار، نسبت به انجام اصلاحات و رفع نقایص، اقدام کرده، و هزینه‌های مربوط را با احتساب هزینه‌های بالاسری، به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید.

در این شرایط پیمانکار موظف است ماشین‌آلات ساختمانی و مصالح و تجهیزات موجود در انبارهای خود را در اختیار کارفرما بگذارد.

۳-۳۳.۶. هرگاه در نتیجه آزمایشها و بازرسیها، اشکالها و نواقص مکرر در بخش یا بخشهایی از کارها مشاهده شود، که به نظر مهندس مشاور ناشی از عدم به کارگیری نیروی انسانی ماهر، یا روش نامناسب، یا عدم به کارگیری تجهیزات ساختمانی مناسب برای کار یا مصالح و تجهیزات (در تعهد پیمانکار) نامرغوب باشد، مهندس مشاور می‌تواند دستور توقف اجرای آن بخش یا بخشهای کار را، تا رفع عوامل اشکالها از سوی پیمانکار، صادر کند. این موضوع، هیچ حقی را برای پیمانکار، به منظور ادعای هزینه اضافی و یا افزایش مدت پیمان ایجاد نمی‌کند.

۳-۳۳.۷. پیمانکار، موظف است برای مواردی از کارها که نیاز به آزمایش و بازرسی و یا تأیید قبل از پوشیده شدن و یا مدفون شدن دارند، اجازه مهندس مشاور را برای پوشاندن کار مورد نظر اخذ نموده، سپس اقدام کند. در غیر این صورت، با دستور مهندس مشاور، پیمانکار باید با هزینه خود، هر نوع پوشش انجام شده را از روی کار برداشته، آن را برای انجام آزمایشها و بازرسیها و سپس تأیید مهندس مشاور، آشکار سازد.

پرداختها و سایر موارد مالی پیمان

ماده ۳۴. شمول مبلغ پیمان

مبلغ پیمان، عبارت از مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقتنامه و تغییرات موضوع ماده ۳۷ است، که در برابر انجام تعهدات پیمانکار و به ترتیب درج شده در مواد بعدی، به پیمانکار پرداخت می‌شود. مبلغ پیمان، از جمله شامل جبران هزینه‌های زیر، به منظور انجام کارهای موضوع پیمان به وسیله پیمانکار و نیز سود پیمانکار است.

۱-۳۴. هزینه نیروی انسانی مورد نیاز برای انجام بخشهای مختلف کار، اعم از نیروهای مستقیم و نیروهای غیرمستقیم که شامل دستمزد و تمام مزایای قانونی و سایر هزینه‌های مرتبط با استخدام و به کارگیری آنان است.

۲-۳۴. هزینه تهیه مصالح و تجهیزات در تعهد پیمانکار طبق پیوست ۷-۲ و خدمات فنی فروشندگان آنها در موارد لزوم.

۳-۳۴. هزینه نگهداری و انبارداری تجهیزات و مصالح مورد نیاز اجرای کار.

۴-۳۴. هزینه‌های پرداختی به پیمانکاران دست دوم به منظور انجام بخشهایی از کارهای ساختمان و نصب، آزمایشها، بازرسیها و سایر خدمات فنی مورد نیاز.

۵-۳۴. هزینه کرایه ماشین‌آلات، تجهیزات و تأسیسات ساختمانی مورد نیاز اجرای کار.

۶-۳۴. هزینه‌های متفرقه دیگر، شامل:

۱-۶-۳۴. هزینه مسافرت و نقل و انتقال کارکنان پیمانکار، در اجرای کارهای موضوع پیمان.

۲-۶-۳۴. هزینه‌های مرتبط با بارگیری، حمل، تخلیه، نصب و برچیدن انواع تأسیسات و تجهیزات و ماشین‌آلات ساختمانی و ابزارآلات و مواد مصرفی مورد نیاز آنها.

۳-۶-۳۴. هزینه‌های مورد نیاز، برای احداث، نگهداری، حفاظت، بهره‌برداری و برچیدن محل اسکان موقت کارکنان در کارگاه و یا جاهای دیگر و دفاتر کار آنان و خدمات و سرویسهای جاری مورد نیاز آنها.

۴-۶-۳۴. هزینه‌های مربوط به احداث تأسیسات موقت، از قبیل سیستم‌های تأمین آب، برق، تلفن، گاز، برای کارگاه و هزینه‌های جاری آنها.

۵-۶-۳۴. هزینه تهیه انواع ضمانتنامه‌ها و بیمه‌نامه‌ها.

۶-۶-۳۴. هزینه انواع مالیاتها و سایر عوارض قانونی، متعلق به پیمانکار، و مرتبط با پیمان.

۷-۶-۳۴. سایر هزینه‌هایی که طبق شرایط خصوصی، به عهده پیمانکار است.

ماده ۳۵. پرداختهای موقت

۱-۳۵. پرداختهای به پیمانکار، موضوع ماده ۴ موافقتنامه، براساس فهرست مقادیر و بهای درج شده در پیوست ۱ و با توجه به میزان کار واقعی انجام شده، به روش درج شده در بند ۲-۱ پیوست ۲، صورت می‌گیرد.

۳۵-۲. به منظور تقویت بنیه مالی پیمانکار، و برای تأمین امکانات پیش نیاز اجرای کار، مبلغی به عنوان پیش پرداخت که میزان آن در پیوست ۲ مشخص می‌شود، در برابر دریافت ضمانتنامه معتبر و قابل قبول کارفرما و به همان مبلغ طبق کاربرگ درج شده در پیوست ۴، به پیمانکار پرداخت می‌شود. مبلغ این ضمانتنامه به تناسب کسر مبلغ پیش پرداخت از محل صورت وضعیت‌های پیمانکار کاهش داده می‌شود.

۳۵-۳. در پایان هر ماه و یا مقاطع زمانی تعیین شده در بند ۲-۲ پیوست ۲، پیمانکار صورت وضعیت کارهای انجام شده تا آن تاریخ را، طبق کاربرگهایی که با توافق مهندس مشاور تنظیم می‌شود، تهیه و به مهندس مشاور تسلیم می‌کند. به ضمیمه صورت وضعیت، تمام اسناد مثبته مورد نیاز، طبق مفاد پیمان تحویل می‌شود. ارقام و مقادیر درج شده در صورت وضعیت‌های موقت و همچنین، پرداختهای مربوط به آنها جنبه موقت و غیرقطعی دارد، اما لازم است که این مقادیر در مقایسه با مقادیر واقعی از دقت کافی برخوردار باشد، به نحوی که از بروز مشکلات و صرف وقت به هنگام رسیدگی به صورت وضعیتهای موقت و قطعی، جلوگیری شود. مسئولیت تأخیر در رسیدگی به صورت وضعیتها، ناشی از عدم اعمال موارد یاد شده، به عهده پیمانکار است.

۳۵-۴. مهندس مشاور، صورت وضعیت دریافت شده را حداکثر ظرف ده روز، بررسی و در صورت وجود اشکال در آن، با تعیین دلایل و موارد اشکال، آن را برای اصلاح به پیمانکار عودت می‌دهد. در صورتی که صورت وضعیت دریافت شده، که باید ظرف مهلت تعیین شده بررسی شود، از طرف مهندس مشاور قابل قبول تشخیص داده شود، برای کارفرما ارسال می‌گردد و مراتب از سوی مهندس مشاور به پیمانکار اطلاع داده می‌شود. کارفرما، ظرف مهلت بیست روز از تاریخ دریافت صورت وضعیت، مبلغ صورت وضعیت را به پیمانکار پرداخت می‌کند. هرگاه به هر دلیل، بررسی و تأیید کارفرما برای پرداخت بیش از ۲۰ روز به طول انجامد، کارفرما موافقت می‌کند که بنا به درخواست پیمانکار، هفتاد درصد مبلغ صورت وضعیت تأیید شده مهندس مشاور را پس از کسر کسور مربوط، به طور علی الحساب به پیمانکار پرداخت نماید.

۳۵-۵. پیمانکار تعهد می‌کند که با دریافت مبلغ هر صورت وضعیت، تمام کارها و مصالح و تجهیزات درج شده در آن صورت وضعیت، به تملک کارفرما درآمده و پیمانکار موظف به رفع هرگونه ادعا و اعتراض اشخاص ثالث، نسبت به آنها است.

۳۵-۶. تأیید و پرداخت مبلغ صورت وضعیت‌ها به پیمانکار، از مسئولیت اصلی وی در انجام تعهداتش طبق پیمان نمی‌کاهد و به معنای تأیید کیفی یا کمی کارها توسط کارفرما نیست. پیمانکار موظف است کارها را تکمیل کرده، در صورت بروز هرگونه اشکال در کارهایی که صورت وضعیت آنها پرداخت شده است، نسبت به رفع عیب و یا جایگزینی آنها اقدام نماید.

۳۵-۷. از هر یک از پرداختهای موقت به پیمانکار، مبالغ زیر کسر می‌شود:

۳۵-۷-۱. درصدی به عنوان کسور حسن انجام کار کسر می‌شود و در حساب جداگانه‌ای نزد کارفرما نگهداری می‌گردد. درصد کسور حسن انجام کار که می‌تواند برای بخشهای مختلف کار متفاوت باشد ولی مجموع مبلغ آن نباید کمتر از ده درصد مبلغ پیمان باشد، در شرایط خصوصی پیمان مشخص می‌شود. در موارد مسکوت در شرایط خصوصی، این مبلغ ده درصد مبلغ صورت وضعیتهاست.

پیمانکار می‌تواند تمام یا بخشی از مبلغ یاد شده را در مقابل تسلیم ضمانتنامه معتبر و قابل قبول کارفرما معادل همان مبلغ و طبق کاربرگ درج شده در پیوست ۴ از کارفرما دریافت کند.

۳۵-۷-۲. سایر کسور از جمله موارد زیر است:

- بیمه تأمین اجتماعی، طبق مقررات نافذ در زمان اجرای کار.
- مالیات پیمان، طبق مقررات نافذ در زمان اجرای کار.
- پرداختهای علی‌الحساب به پیمانکار، و همچنین مبالغ مربوط به استهلاک پیش‌پرداخت.
- هزینه کارهای انجام شده، و یا مصالح و تجهیزات یا تسهیلات واگذار شده از سوی کارفرما، که در زمره تعهدات پیمانکار است.

۳۵-۸. هرگاه کارفرما نتواند ظرف مدت مقرر در بند ۳۵-۴، صورت وضعیتهای پیمانکار را پرداخت کند، به تناسب مدت تأخیر در پرداختهای مربوط، مبلغی به عنوان جبران هزینه‌های اضافی پیمانکار در مدت تأخیر، که میزان آن در شرایط خصوصی مشخص می‌شود، به وی پرداخت می‌کند.

در صورت تأخیر پرداخت بیش از سه ماه از سوی کارفرما، پیمانکار می‌تواند با استناد ماده ۵۰، خاتمه پیمان را درخواست کند.

ماده ۳۶. پرداختهای ارزی

در صورتی که در ماده ۳ موافقتنامه، پرداخت بخشی از مبلغ پیمان به ارز خارجی تعیین شده باشد، نرخ تسعیر، و سایر ضوابط مربوط به این گونه پرداختها، طبق مفاد درج شده در شرایط خصوصی است.

ماده ۳۷. تغییرات در مبلغ پیمان

- ۳۷-۱. مبلغ پیمان با توجه به موارد زیر تغییر می‌کند:
  - ۳۷-۱-۱. صدور دستور تغییر کار، که منجر به افزایش یا کاهش مبلغ پیمان شود.
  - ۳۷-۱-۲. تغییر مقادیر کارهای انجام شده طبق مدارک پیمان، در مقایسه با مقادیر اولیه ضمیمه پیمان موضوع بند ۳۱-۶.
  - ۳۷-۱-۳. کاهش مبلغ ناشی از خسارت تأخیر در اتمام به موقع کار، موضوع ماده ۴۷.

۳۷-۱-۴. افزایش مبلغ ناشی از تسریع کار، به شرط پیش‌بینی آن در شرایط خصوصی و یا درخواست کارفرما برای اتمام زودتر برنامه زمانی کار با توجه به ماده ۴۵-۲-۲.

۳۷-۱-۵. تغییر مبلغ ناشی از تعدیل در صورتی که در شرایط خصوصی برای جبران نوسان کرایه ماشین‌آلات ساختمانی، دستمزد نیروی انسانی، قیمت مصالح و تجهیزات و... تعدیل پیش‌بینی شده باشد.

۳۷-۱-۶. کاهش مبلغ پیمان به دلیل قصور پیمانکار در اقدام به موقع برای اصلاح کارهای ناقص و انجام کار به وسیله کارفرما، موضوع بند ۳۳-۵.

۳۷-۲. نحوه محاسبه تغییر مبلغ پیمان ناشی از تغییر کارها.

۳۷-۲-۱. در مواردی که قیمت کار افزایش یا کاهش یافته در ردیفهای فهرست بهای ضمیمه پیمان (پیوست ۱) موجود باشد، از قیمت فهرستهای یاد شده استفاده می‌شود.

۳۷-۲-۲. در مواردی که بهای کار اضافی و یا نقصانی در فهرستهای یاد شده در بند ۳۷-۲-۱ موجود نباشد، قیمت کارهای اضافی و یا نقصانی، به یکی از دو روش زیر محاسبه می‌شود:

الف) قیمت کارهای اضافی و یا نقصانی، براساس نرخ عوامل (نیروی انسانی و ماشین‌آلات) درج شده در پیوست ۱-۲ و مدارک مثبت خرید مصالح و تجهیزات، پس از منظور کردن هزینه‌های بالاسری (شامل سود پیمانکار)، محاسبه می‌شود.

ب) در صورت توافق دوطرف، قیمت کارهای اضافی و یا نقصانی، می‌تواند به صورت یک مبلغ مقطوع و یا ردیفهای جدید فهرست بها، با رعایت سایر مفاد پیمان تعیین شود.

۳۷-۳. برای محاسبه تغییر مبلغ پیمان ناشی از تغییر احجام و مقادیر کار انجام شده طبق پیمان نسبت به برآورد اولیه، موضوع بند ۳۱-۶، مبلغ پیمان به تناسب حجمها و مقادیر کارهای انجام شده طبق پیمان و براساس فهرست بهای ضمیمه پیمان، محاسبه می‌شود.

۳۷-۴. کاهش مبلغ پیمان به دلیل قصور پیمانکار در اقدام به موقع برای اصلاح کارهای ناقص و انجام کار به وسیله کارفرما، موضوع بند ۳۷-۱-۶، برحسب مورد، طبق یکی از روشهای تعیین شده در بند ۳۷-۲، محاسبه می‌شود.

ماده ۳۸. صورت وضعیت قطعی

۳۸-۱. پس از انجام تحویل موقت طبق ماده ۴۱، و همچنین تحویل تمام اسناد و مدارک باقیمانده به کارفرما، از قبیل نقشه‌ها و مدارک فنی موضوع بند ۱۰-۵ پیوست ۱۰، مدارک بازرسی و آزمایش تجهیزات و عملیات ساختمان و نصب، و مدارک مرتبط با بیمه‌نامه‌ها و ضمانتنامه‌ها و هر نوع سند و مدرک دیگری که در پیمان به آنها اشاره شده است، پیمانکار صورت وضعیت قطعی کارهای موضوع پیمان را تنظیم نموده و تسلیم مهندس مشاور می‌کند.

پیمانکار همراه این مدارک، اقرارنامه‌ای را تنظیم می‌کند که طی آن، هرگونه حق تصرف و یا داشتن بدهی را در رابطه با پرداخت حقوق و دستمزد کارکنان، مصالح و یا تجهیزات و سایر مطالباتی که ممکن است متوجه کارفرما شود، منتفی دانسته و نسبت به حل و فصل ادعاها و پرداخت بدهی‌های خود، پیمانکاران دست دوم و فروشنده‌گان، توافقی لازم را با طرفهای ذینفع به عمل آورده است.

۲-۳۸. در صورتی که به تشخیص کارفرما، پیمانکار تمام تعهدات قراردادی خود را طبق اسناد پیمان انجام داده باشد، و مدارک پیوست صورت وضعیت تعیین شده در بند ۳۸-۱، کامل باشد، از سوی مهندس مشاور، ظرف مدت ده روز، مراتب پذیرش و قبولی صورت وضعیت، برای بررسی و پرداخت، به پیمانکار اعلام می‌شود. در غیر این صورت، ضمن بازگرداندن آن، دلایل عدم پذیرش صورت وضعیت، ظرف همان مهلت به پیمانکار اعلام می‌گردد، تا وی نسبت به رفع نواقص کارها و یا تکمیل مدارک اقدام کرده، و مجدداً صورت وضعیت را تسلیم نماید. پس از دریافت صورت وضعیت قابل قبول، و به همراه اسناد و مدارک لازم، مهندس مشاور ظرف مدت ۶۰ روز، صورت وضعیت مربوط را رسیدگی و تأیید نموده و به کارفرما تسلیم می‌کند. کارفرما ظرف ۶۰ روز از تاریخ دریافت صورت وضعیت، مبلغ صورت وضعیت قطعی را پس از کسر کسور مربوط، به پیمانکار پرداخت می‌کند و نسبت به آزادسازی تضمین انجام تعهدات و پنجاه درصد از تضمین حسن انجام کار اقدام می‌نماید. هرگاه کارفرما طلب پیمانکار را ظرف مهلت تعیین شده پرداخت نکند یا برای آزادسازی ضمانتنامه‌های پیمانکار اقدام ننماید، طبق بند ۳۵-۸ خسارت تأخیر پرداخت به پیمانکار تعلق می‌گیرد.

هرگاه براساس صورت وضعیت قطعی، پیمانکار بدهکار شود، باید در مدت ۳۰ روز از تاریخ تأیید صورت وضعیت، طلب کارفرما را بپردازد و اگر از این پرداخت استنکاف ورزد یا تأخیر کند، کارفرما حق دارد بدون انجام تشریفات قضایی، طلب خود را از محل سپرده‌ها و تضمینهای موجود پیمانکار وصول نماید و اگر مبالغ آنها تکافو نکند، با رعایت قوانین جاری کشور از دیگر داراییهای او وصول کند.

۳-۳۸. در صورتی که کارهای موضوع پیمان، بدون قصور پیمانکار، دارای تأخیر قابل ملاحظه‌ای باشد، و پیشرفت کار پیمانکار به حدی رسیده باشد که مبلغ کارهای باقیمانده کمتر از کسور تضمین حسن انجام کار نزد کارفرما باشد، پیمانکار می‌تواند صورت وضعیت قطعی کارهای تحویل شده بدون نقص و تکمیل شده تا آن تاریخ تنظیم نموده و به مهندس مشاور تسلیم کند تا طبق این ماده مورد اقدام قرار گیرد. در این صورت، سایر تعهدات پیمانکار برای ادامه کارها به قوت خود باقی مانده، و قرارداد همچنان نافذ خواهد بود.

۴-۳۸. با تأیید صورت وضعیت قطعی از سوی دو طرف، پیمانکار، از هرگونه ادعایی علیه کارفرما در رابطه با پیمان، صرف نظر می‌کند، مگر در مورد ادعاهایی که قبل از تأیید صورت وضعیت قطعی مطرح کرده باشد، اما حل و فصل آن توسط دوطرف، به زمانهای بعد موکول شده باشد.

مراحل تکمیل و تحویل کار

ماده ۳۹. تکمیل مکانیکی (Mechanical Completion)

۱-۳۹. پیمانکار، پس از اتمام مراحل ساختمان و نصب کار موضوع پیمان، و آماده شدن برای پیش راه‌اندازی (Precommissioning)، مراتب را همراه برنامه زمانی انجام آزمایشها و عملیات پیش راه‌اندازی به مهندس مشاور اطلاع داده و درخواست حضور نمایندگان کارفرما و مهندس مشاور را در آزمایشها و عملیات پیش‌راه‌اندازی و انجام تعهدات احتمالی کارفرما، طبق پیوست ۸ پیمان می‌نماید.

۲-۳۹. مهندس مشاور پس از بازدید کامل کارها، حداکثر ظرف مدت هفت روز، فهرست نواقص احتمالی کارها را تهیه و به پیمانکار ابلاغ می‌کند. پیمانکار، طبق برنامه زمانی مورد تأیید مهندس مشاور، نسبت به رفع نواقص اقدام کرده و مراتب را برای تأیید به وی اعلام می‌کند.

۳-۳۹. پس از تأیید مهندس مشاور، مبنی بر آماده بودن کار برای پیش راه‌اندازی، عملیات پیش راه‌اندازی طبق دستورالعملها و مشخصات فنی که قبلاً به تصویب و یا اطلاع کارفرما رسیده است، با حضور مهندس مشاور و نمایندگان کارفرما، به وسیله پیمانکار انجام می‌شود. درخاتمه، پس از رفع نواقص اساسی اعلام شده از سوی مهندس مشاور، گواهی تکمیل مکانیکی کارها و آمادگی واحد برای راه‌اندازی، به وسیله مهندس مشاور صادر می‌گردد.

ماده ۴۰. همکاری با کارفرما در راه‌اندازی و آزمایش عملکردی

۱-۴۰. در صورتی که در پیوست ۶ به نحو دیگری بیان نشده باشد، پس از اتمام عملیات پیش راه‌اندازی و تکمیل مکانیکی واحد توسط پیمانکار، راه‌اندازی و انجام آزمایش عملکردی توسط کارفرما انجام می‌شود و پیمانکار موظف به همکاری با کارفرما در عملیات راه‌اندازی و تأمین نیروهای متخصص و ماشین‌آلات و ابزار مورد درخواست وی به ترتیب درج شده در پیوست ۶ است.

۲-۴۰. هزینه انجام خدمات پیمانکار و تأمین عوامل مورد نیاز در دوره راه‌اندازی برحسب مورد طبق پیوست ۱ و بند ۳۷-۲ پرداخت می‌شود.

ماده ۴۱. تحویل موقت

۱-۴۱. تحویل موقت کارهای موضوع پیمان پس از اتمام راه‌اندازی و آزمایشهای عملکردی موضوع ماده ۴۰، انجام می‌شود، مگر آنکه در پیوست ۶ به نحو دیگری تعیین شده باشد. درخواست تحویل موقت، باید به همراه، تمام

مدارک مربوط به بازرسیها و آزمایشهای انجام شده و نقشه‌های چون ساخت (در صورتی که تا آن زمان تسلیم نشده باشد)، از سوی پیمانکار تحویل شود.

۲-۴۱. مهندس مشاور، پس از بازدید کامل کارها و حصول اطمینان از نبودن اشکالهای اساسی در کار و آمادگی آن برای تحویل موقت، مراتب را به کارفرما اعلام می‌کند.

کارفرما، پس از اعلام مهندس مشاور، تاریخی را که حداکثر ۱۵ روز از زمان درخواست پیمانکار برای تحویل موقت دیرتر نخواهد بود، برای حضور نمایندگان کارفرما، مهندس مشاور و پیمانکار، در محل تعیین می‌نماید. نمایندگان کارفرما و مهندس مشاور، به اتفاق پیمانکار، در موعد مقرر در محل حاضر شده، ضمن بازدید از کارها، نسبت به تنظیم صورتجلسه تحویل موقت، به همراه فهرست نواقص باقیمانده در کارها، اقدام می‌کنند. پیمانکار، موظف است نواقص تعیین شده را طبق برنامه‌ای که در صورتجلسه تحویل موقت تعیین شده است، حداکثر تا قبل از تسلیم صورت وضعیت قطعی، برطرف کرده، سپس صدور گواهی رفع نقص را از مهندس مشاور درخواست کند.

مهندس مشاور، پس از بازدید و بازرسیهای لازم و حصول اطمینان از رفع نواقص، گواهی رفع نقص را صادر کرده و پس از تایید کارفرما، نسخه‌ای از آن را برای پیمانکار ارسال می‌دارد. پرداخت صورت وضعیت قطعی پیمانکار، علاوه بر موارد درج شده در بند ۳۸-۱، منوط به ارائه گواهی رفع نقص است.

۳-۴۱. تحویل موقت قسمتهایی از کار که طبق مشخصات فنی نیاز به راه‌اندازی و آزمایشهای عملکردی، موضوع ماده ۴۰، ندارند و آماده بهره‌برداری هستند، نیز به روش پیش بینی شده در بندهای ۴۱-۱ و ۴۱-۲، انجام می‌شود.

۴-۴۱. تحویل موقت قسمتهای مستقلی از کار، قبل از تحویل کل کار، در شرایط زیر مجاز است:

۴-۴۱-۱. در صورتی که برای تحویل قسمتهای جداگانه کار و برنامه زمانی آنها در پیمان پیش بینی لازم شده باشد.

۴-۴۱-۲. در طول مدت پیمان، کارفرما نیاز به تحویل قسمتهایی از کار را قبل از تحویل کل کار داشته باشد. در این صورت، مراتب را به پیمانکار ابلاغ می‌کند و پیمانکار بررسی لازم را برای حصول اطمینان از عدم تداخل و یا ایجاد مشکل در سایر قسمتها و عملکرد کل کار، به عمل آورده و موضوع، مورد توافق دوطرف قرار می‌گیرد. در هریک از این موارد، تحویل موقت قسمتهای مورد نظر، به ترتیب بندهای ۴۱-۱ تا ۴۱-۳ انجام می‌شود.

۴-۴۱-۵. پس از تحویل موقت عملیات موضوع پیمان، پیمانکار موظف است نسبت به برچیدن کارگاهها، انبارها، دفترها و محلهای اسکان موقت خود، خروج ماشین‌آلات ساختمانی، هر نوع مواد و مصالح متعلق به خود و هر نوع مواد زاید باقیمانده از برچیدن کارگاهها و تأسیسات موقت خود، اقدام کند. هرگاه بخشی از مصالح و تجهیزات مازاد و تأسیسات موقت، ایجاد شده به وسیله پیمانکار، مورد نیاز کارفرما باشد، پس از توافق در مورد نحوه واگذاری آنها، از سوی پیمانکار به کارفرما واگذار می‌شود.

۴۱-۶ کارفرما، امکان دسترسی در حد متعارف را برای تعمیر و یا رفع عیبهای مشخص شده در دوران مسئولیت رفع نقص، برای پیمانکار فراهم می‌کند.

ماده ۴۲. دوره مسئولیت رفع نقص

۴۲-۱. پس از تحویل موقت کارها به شرح ماده ۴۱، هرگاه ظرف مدت حداقل یک سال و یا هر زمان طولانی‌تر دیگری که در شرایط خصوصی بیان شده باشد، هر نوع عیب و نقصی در کارهای در تعهد پیمانکار مشاهده شود، پیمانکار موظف است بی‌درنگ پس از دریافت دستور کارفرما، نسبت به رفع نقص اصلاح و جایگزین نمودن کار معیوب و رفع آسیبهای ناشی از آن به بخشهای دیگر کار، به هزینه خود اقدام کند. مشروط بر آن که عیوب و نواقص، ناشی از نگهداری و یا بهره‌برداری نادرست کار، مغایر با مشخصات فنی و دستورات عملیهای بهره‌برداری و نگهداری از سوی کارفرما، نباشد.

۴۲-۲. پیمانکار، موظف است پس از انجام اصلاحات و یا تعویض و جایگزینی‌های لازم برای رفع عیب و نقص، آزمایشهای لازم را برای حصول اطمینان از رفع عیب و اخذ تأیید کارفرما، به هزینه خود انجام دهد.

۴۲-۳. پس از رفع عیب هر قسمت از کار و تأیید کارفرما مبنی بر صحت انجام آنها، دوره مسئولیت رفع نقص آن قسمت از کار، از همان تاریخ شروع می‌شود.

۴۲-۴. هرگاه پیمانکار پس از ابلاغ دستور کارفرما مبنی بر رفع عیب و نقص کارها، طی مدت معقولی نسبت به رفع عیوب اقدام نکند، و یا در عمل نتواند عیوب را به نحوی صحیح رفع کند، کارفرما می‌تواند رأساً اقدام به رفع عیب نماید. هزینه‌های انجام شده به وسیله کارفرما، با احتساب هزینه‌های نیروهای غیرمستقیم و بالاسری‌های مربوط، به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می‌شود.

ماده ۴۳. تحویل قطعی

در پایان دوره مسئولیت رفع نقص، موضوع ماده ۴۲، پس از درخواست پیمانکار و بررسی و تأیید کارفرما، تاریخ و برنامه زمانی بازدید از کارها، به همان نحو که در ماده ۴۱ بیان شده است، تعیین می‌شود و پس از بازدید از کارها، در صورت عدم مشاهده عیب و نقص در کارها، نسبت به تحویل قطعی کار اقدام می‌گردد. در صورت مشاهده عیب و نقص در کارها، مراتب به پیمانکار ابلاغ می‌شود، تا پس از رفع نواقص، تحویل قطعی شود. پس از انجام تحویل قطعی پنجاه درصد باقیمانده مبالغ کسر شده حسن انجام کار یا ضمانتنامه معادل آن به پیمانکار بازگردانده می‌شود.

تغییرات مدت پیمان، تأخیر، تعلیق، فسخ، خاتمه پیمان

ماده ۴۴. زمانهای پیمان

تاریخ شروع کارهای موضوع پیمان، تاریخ تعیین شده در بند ۵-۲ موافقتنامه است، و پیمانکار موظف به شروع کارها در این تاریخ است، به ترتیب تعیین شده در بند ۳-۲ این شرایط عمومی و تکمیل کار در مدت تعیین شده در بند ۵-۳ موافقتنامه.

هریک از مقاطع زمانی اصلی تعیین شده برای کارهای موضوع پیمان، مانند مدت پیمان از ارکان اصلی پیمان محسوب می‌شود.

ماده ۴۵. تغییرات مدت پیمان

۴۵-۱. تمدید مدت پیمان.

تمام زمانها و مدت‌های پیش بینی شده برای شروع و خاتمه و مقاطع اصلی کارها، تنها در صورت وقوع هر یک از شرایط زیر، می‌توانند افزایش یابند.

۴۵-۱-۱. صدور دستور تغییر کار موضوع بند ۳۱-۴، که منجر به افزایش مدت پیمان شود.

۴۵-۱-۲. عدم انجام برخی از تعهدات کارفرما مرتبط با کار موضوع ماده ۳۰، با رعایت و ملاحظات پیش بینی شده در آن، که مانع از انجام به موقع کارهای موضوع پیمان و یا بخشهایی از آن شود.

۴۵-۱-۳. بروز شرایط قهری، موضوع ماده ۵۴.

۴۵-۱-۴. تغییر قوانین و مقررات، که به طور مستقیم باعث تأخیر در انجام بخشهایی از کار شود.

۴۵-۱-۵. بروز شرایط جوی استثنایی مانع انجام کار.

۴۵-۱-۶. تصمیم کارفرما مبنی بر به کارگیری پیمانکاران دیگر در محدوده کار پیمانکار، به شرح درج شده در بند ۱۳-۲.

۴۵-۱-۷. تعلیق مدت پیمان، موضوع ماده ۴۶.

۴۵-۱-۸. وقوع سایر عوامل و شرایط غیرقابل پیش بینی که ناشی از قصور پیمانکار نبوده و باعث تأخیر در اجرای کار شود.

در اثر هر یک از شرایط یاد شده، پیمانکار درخواست تمدید پیمان را همراه با اسناد و مدارک مثبت به کارفرما تسلیم می‌کند، تا پس از بررسی کارفرما و توافق دوطرف، مدت تمدید مشخص و ملاک عمل قرار گیرد و به تناسب، برنامه‌های زمانی کارهای باقیمانده، به وسیله پیمانکار اصلاح شده و مجموعه مدارک، ضمیمه پیمان گردد.

۲-۴۵. کاهش مدت پیمان

تمام زمانها و مدت‌های پیش بینی شده در پیمان، در شرایط زیر می‌توانند کاهش یابند:

۱-۲-۴۵. صدور دستور تغییر کار، موضوع بند ۳۱-۴ (تغییر در کارها)، که منجر به کاهش مدت پیمان شود.

۲-۲-۴۵. کارفرما می‌تواند اتمام زودتر از برنامه زمانی پیمان را با در نظر گرفتن امکانات و تواناییهای پیمانکار، درخواست کند. در این صورت، پیمانکار با بررسی شرایط مورد نظر کارفرما و استفاده از قیمت‌های پیمان، سایر اسناد و مدارک لازم را تنظیم نموده، پیشنهاد خود را مبنی بر اضافه مبلغ احتمالی و امکانات مورد درخواست، به کارفرما تسلیم می‌کند.

۳-۲-۴۵. پس از توافق کارفرما و پیمانکار دایر بر کاهش مدت پیمان، براساس بندهای ۱-۲-۴۵ و ۲-۲-۴۵، تاریخ جدید به عنوان تاریخ اتمام پیمان تعیین می‌شود. پیمانکار باید برنامه زمانی اجرای کارهای موضوع پیمان را، به تناسب شرایط و تاریخ جدید اتمام پیمان، مورد تجدید نظر قرار داده، برای بررسی مهندس مشاور و تأیید او، تسلیم کند. برنامه زمانی جدید پس از تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می‌شود، و از آن پس، سایر مفاد پیمان در مورد اتمام به هنگام کار، بر مبنای تاریخ جدید، نافذ خواهد بود. در صورت عدم تحقق کاهش مدت پیمان، در پایان مدت توافق شده موضوع این بند، اضافه مبلغ توافق شده پیمان به تناسب مدت کاهش نیافته، کاهش می‌یابد و پیمانکار از این بابت مشمول خسارت تأخیر نمی‌شود.

ماده ۴۶. تعلیق

۱-۴۶. کارفرما می‌تواند در طول مدت اجرای پیمان، دستور تعلیق قسمتی از کار و یا تمام کار را در یک نوبت و حداکثر برای مدت ۹۰ روز، صادر کند. در ابلاغیه کارفرما، باید تاریخ شروع تعلیق، مشخص شود. پیمانکار، موظف است پس از دریافت دستور کارفرما، اجرای آن قسمت از کار و یا کل کار را به حالت تعلیق درآورد. ظرف ۱۴ روز قبل از پایان این مدت، پیمانکار موضوع را برای اتخاذ تصمیم نهایی، به کارفرما منعکس می‌کند. هرگاه پس از ۱۴ روز از دریافت درخواست پیمانکار، دستور شروع مجدد کار از سوی کارفرما به پیمانکار صادر نشود، وی می‌تواند خاتمه پیمان را درخواست کند و یا قسمت متوقف شده کار را، از موضوع پیمان حذف نماید، که در این صورت، اقدامهای متعاقب آن، طبق ماده ۴۸ انجام می‌شود. مدت تعلیق می‌تواند با توافق دوطرفه، تمدید شود.

۲-۴۶. برنامه کار، تعیین تکلیف کارهای نیمه تمام، شرح وظایف، کارهای لازم و حداقل ماشین‌آلات و نفرات مورد نیاز برای دوران تعلیق، از سوی کارفرما به پیمانکار ابلاغ می‌شود و پیمانکار، موظف به پیروی از آنهاست. از جمله، پیمانکار موظف به حفاظت از تجهیزات و نگهداری از آنها در کارگاه یا هر جای دیگر است، و نیز حراست از کارگاه و نگهداری از کارهای اجرا شده در شرایط ایمن، با اوست. در مورد تجهیزات و مصالح در تعهد پیمانکار

که هنگام ابلاغ تعلیق از سوی کارفرما، در دست ساخت بوده‌اند، پیمانکار با نظر کارفرما نسبت به تکمیل ساخت آنها اقدام می‌کند.

۳-۴۶. نحوه محاسبه هزینه‌های ناشی از نگهداری کارها در دوران تعلیق، موضوع بند ۲-۴۶، و همچنین سایر هزینه‌های ناشی از تعلیق، در شرایط خصوصی، بیان می‌شود.

۴-۴۶. در مواردی که توقف کار، ناشی از قصور پیمانکار در انجام کارها طبق مشخصات فنی و یا رعایت نکردن مقررات ایمنی و نیز شرایط نامناسب آب و هوایی باشد، و یا در برنامه زمانی منضم به پیمان پیش بینی شده باشد، مشمول تعلیق موضوع بندهای ۱-۴۶ تا ۳-۴۶ نمی‌شود.

ماده ۴۷. تأخیر در اتمام به موقع کار

پیمانکار، موظف به انجام کارها، طبق برنامه زمانی منضم به پیمان و آخرین تجدید نظرهای آن است. هرگاه در تاریخ تعیین شده در برنامه زمانی منضم به پیمان و یا آخرین تجدید نظر آن، انجام کار یا قسمتهای اصلی آن به پایان نرسیده باشد، کارفرما به پیمانکار اخطار می‌کند که حداکثر در طول مدت ۱۴ روز، کارها را به پایان برساند. پیمانکار، در طول این مدت باید نسبت به اتمام عملیات اقدام کند، و یا با ارسال اسناد و مدارک لازم، تمدید مدت پیمان را طبق بند ۱-۴۵، درخواست نماید. در صورت عدم اتمام کار در طول مدت یاد شده، یا عدم قبول دلایل وی از سوی کارفرما برای تمدید، پیمانکار ملزم به پرداخت خسارت تأخیر در کار، به میزان درج شده در شرایط خصوصی خواهد بود. تاریخ مبنای محاسبه تأخیرها، آخرین تاریخ تغییر یافته طبق بند ۱-۴۵ یا ۲-۴۵ است.

هرگاه تأخیر پیمانکار، بیشتر از حدی باشد که کارفرما را محق به دریافت حداکثر خسارت مشخص شده در شرایط خصوصی بنماید، کارفرما می‌تواند با اخطار قبلی، طبق ماده ۴۹، پیمانکار را برکنار کند.

ماده ۴۸. خاتمه پیمان به درخواست کارفرما

کارفرما می‌تواند، بنا بر مصلحت خود و بدون اعلام دلیل، در هر مقطعی پیش از تکمیل کار، پیمان را خاتمه دهد. در این صورت، طی اطلاعیه‌ای، مراتب را با مشخص کردن روز خاتمه پیمان، به پیمانکار اعلام می‌کند. در این اطلاعیه، تکلیف کارهایی که ناتمام ماندن آنها در شرایط روز صدور اطلاعیه موجب بروز خطر و یا زیان مسلمی است، به طور روشن مشخص می‌شود.

پس از دریافت اطلاعیه یاد شده، اقدامهای زیر انجام می‌شود:

۱-۴۸. پیمانکار، از شروع هرنوع کار جدید، به غیر از تکمیل کارهای ناتمام که در اطلاعیه مشخص شده است، خودداری می‌کند. همچنین، اقدامهای حفاظتی را که از سوی کارفرما تعیین شده است، برای کارهای انجام شده قبلی به اجرا در می‌آورد.

۲-۴۸. پیمانکار، موظف است تمام پیمانهای خود را با پیمانکاران دست دوم، با رعایت ماده ۴۸-۱ متوقف سازد، مگر آن دسته از پیمانهایی را که کارفرما خواستار ادامه آنها از طریق انتقال پیمان، به خود است. اسناد و مدارک مربوط به تدارک مصالح و تجهیزاتی را که در چارچوب برنامه زمانی موضوع بند ۳-۲-۱، و با توجه به پیوست ۷-۲ در مراحل خرید و حمل، تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند، و همچنین، سایر اسناد مربوط به تعهدات پیمانکار در برابر اشخاص ثالث و در ارتباط با پیمان، باید همراه اسناد مثبت مالی تحویل کارفرما شود.

تمام مصالح و تجهیزات در تعهد پیمانکار (طبق پیوست ۷-۲) که تا کنون در محل ساختمان و نصب به کار نرفته، اما به کارگاه حمل شده است، براساس موازین پیمان و اسناد و مدارک پیوست آن، به وسیله پیمانکار تقویم شده، همراه اسناد و مدارک مثبت، تسلیم کارفرما می‌گردد.

۳-۴۸. کارفرما، آن قسمت از کارها را که ناتمام است، طبق ماده ۴۳ تحویل قطعی گرفته و آن قسمت از کارها را که کاملاً پایان یافته است (و مراحل راه‌اندازی و آزمایشهای عملکردی آن انجام شده است)، طبق ماده ۴۱ تحویل موقت می‌گیرد. هرگاه معایبی در مورد کارهای ناتمام مشاهده شود، پیمانکار مکلف است به هزینه خود، در مدت لازم که با توافق کارفرما تعیین می‌شود، رفع عیب کند و سپس به نحو یاد شده تحویل قطعی دهد.

۴-۴۸. پیمانکار، با هماهنگی کارفرما، نسبت به برچیدن آن بخش از تأسیسات موقت در محل کارگاه که مورد نیاز کارفرما نیست، اقدام کرده، و بخشهای مورد نیاز کارفرما، با توافق دوطرف تقویم شده و همراه با اسناد و مدارک، تحویل کارفرما می‌گردد. همچنین، پیمانکار موظف به پاکسازی کارگاه از نخاله‌ها، مصالح مازاد و غیر قابل استفاده، ماشین‌آلات و تجهیزات ساختمانی خود است.

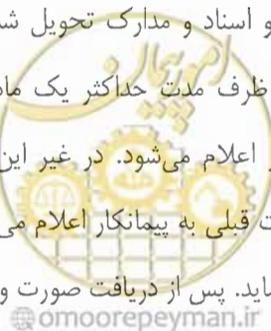
۵-۴۸. پیمانکار، موظف به تسویه حساب کامل با کارکنان خود در کارگاه و خاتمه کار آنان است.

۶-۴۸. پیمانکار، موظف است تمام نقشه‌ها، مشخصات فنی و تمام اسناد و مدارکی را که طبق پیوست ۱۰-۵، توسط وی، یا پیمانکاران دست دوم تهیه شده است، به کارفرما تحویل دهد.

۷-۴۸. پیمانکار، صورت وضعیت کارهای انجام شده را تا تاریخ ابلاغ خاتمه پیمان، تنظیم کرده و به مهندس مشاور تسلیم می‌کند. در این صورت وضعیت، هزینه‌های تقویم شده در بندهای ۲-۴۸ و ۴-۴۸، نیز درج می‌شود و اسناد مثبت مربوط به آنها ضمیمه می‌گردد.

همراه این صورت وضعیت، اقرارنامه موضوع ماده ۵۷-۱، به وسیله پیمانکار تنظیم و تسلیم می‌گردد.

۸-۴۸. در صورتی که صورت وضعیت و اسناد و مدارک تحویل شده از سوی پیمانکار، موضوع بند ۴۸-۷ از نظر مهندس مشاور قابل قبول باشد، ظرف مدت حداکثر یک ماه، مراتب پذیرش کفایت مدارک و قبولی صورت وضعیت برای بررسی، به پیمانکار اعلام می‌شود. در غیر این صورت، ضمن استرداد آن، دلایل عدم پذیرش صورت وضعیت، ظرف همان مهلت قبلی به پیمانکار اعلام می‌گردد، تا وی نسبت به تکمیل مدارک اقدام کند و مجدداً صورت وضعیت را تسلیم نماید. پس از دریافت صورت وضعیت قابل قبول مهندس مشاور، صورت وضعیت

ظرف مدت ۱۵ روز به وسیله مهندس مشاور و ۱۵ روز دیگر به وسیله کارفرما بررسی، و مبلغ آن پس از کسر کسور مربوط به پیمانکار پرداخت می‌گردد.

۴۸-۹. با تأیید مبلغ صورت وضعیت قطعی از سوی دوطرف، پیمانکار حق هرگونه ادعایی علیه کارفرما در ارتباط با پیمان را از خود سلب می‌کند، مگر در مورد ادعاهایی که قبل از ابلاغ خاتمه پیمان مطرح کرده باشد، اما حل و فصل آن از سوی دوطرف، به زمانهای بعد موکول شده باشد. هرگاه کارفرما در مدت ۱۵ روز از تاریخ تأیید صورت وضعیت، طلب پیمانکار را پرداخت نکند، طبق بند ۳۵-۸، خسارت تأخیر پرداخت به پیمانکار تعلق می‌گیرد.

۴۸-۱۰. ضمانتنامه انجام تعهدات و مبالغ تضمین حسن انجام کار، به تناسب بخشهای تحویل موقت و قطعی شده کار، و بر اساس مواد ۳۸-۲ و ۴۳ آزاد و بازگردانده می‌شود.

ماده ۴۹. فسخ پیمان، برکناری پیمانکار

۴۹-۱. وقوع هر یک از شرایط زیر، می‌تواند بنا به تشخیص کارفرما، باعث فسخ پیمان یا برکناری پیمانکار از تمام یا قسمتی از کارهای موضوع پیمان از سوی کارفرما شود، بدون آن که از سایر اختیارات و حقوق کارفرما بکاهد.

۴۹-۱-۱. قصور مستمر پیمانکار در اجرای کارهای موضوع پیمان، طبق اسناد و مشخصات فنی پیمان که بدون آنکه محدود به آنها باشد، شامل موارد زیر خواهد بود:

- قصور در انجام دادن به موقع کارهای ساختمان و نصب و تأمین عوامل مورد نیاز، به تناسب بخشهای مختلف کار.
- قصور در تأمین به موقع مصالح و تجهیزات موضوع پیوست ۷-۲، از نظر کمی و کیفی.
- تأخیر در شروع و اتمام قسمتهای مختلف کار و عقب ماندن از برنامه زمانی کارها، با توجه به ماده ۴۷.
- توقف تمام یا قسمتی از کار، بدون دلیل موجه یا به علت توقیف اموال پیمانکار از سوی محاکم قضایی.
- ۴۹-۱-۲. عدول بارز، یا نادیده انگاشتن برخی از مفاد پیمان.
- ۴۹-۱-۳. ورشکستگی یا انحلال شرکت پیمانکار که موجب توقف و یا کندی پیشرفت کار شود.
- ۴۹-۱-۴. واگذاری پیمان از سوی پیمانکار، به اشخاص ثالث.
- ۴۹-۱-۵. تأخیر مستمر در پرداخت دستمزد کارکنان از سوی پیمانکار، با توجه به بند ۱۱-۶.

۴۹-۲. در صورتی که به علت هر یک از عوامل یاد شده، کارفرما در نظر داشته باشد پیمان را فسخ یا پیمانکار را از تمام یا بخشی از کار برکنار کند، مراتب را با درج مواردی که به آنها استناد نموده است، به پیمانکار ابلاغ می‌کند. پیمانکار، مکلف است ظرف مدت هفت روز از تاریخ دریافت ابلاغ کارفرما، در صورتی که دلایلی حاکی از عدم انطباق نظر کارفرما با موارد اعلام شده داشته باشد، مراتب را به اطلاع کارفرما برساند. اگر ظرف مهلت مقرر پاسخی از سوی پیمانکار نرسد، یا کارفرما دلایل اقامه شده را مردود بداند، کارفرما برحسب مورد، برکناری

پیمانکار را از تمام یا بخشی از کار به وی ابلاغ می‌کند و بدون نیاز به انجام دادن تشریفات قضایی، به ترتیب مفاد این ماده، عمل می‌نماید.

۱-۲-۴۹. کارفرما، کارهای انجام شده، کارگاهها، تأسیسات و ساختمانهای موقت، مصالح و تجهیزات موجود در انبارهای کارگاه یا محل‌های دیگر، ماشین‌آلات ساختمانی پیمانکار و هر نوع تدارکات موجود در کارگاه را، در اختیار می‌گیرد.

پیمانکار، با هماهنگی کارفرما، نسبت به برچیدن آن بخش از تأسیسات موقت در محل کارگاه، که مورد نیاز کارفرما نیست، اقدام می‌کند و بخشهای مورد نیاز کارفرما، با توافق دوطرف تقویم شده و همراه با اسناد و مدارک مربوط، تحویل کارفرما می‌گردد. همچنین، پیمانکار موظف به پاکسازی کارگاه از نخاله‌ها، مصالح مازاد و غیرقابل استفاده و تجهیزات ساختمانی خود است. ماشین‌آلات ساختمانی پیمانکار، که برای ادامه کارها توسط کارفرما مورد نیاز باشند، تا پایان کار در کارگاه باقی می‌مانند.

۲-۲-۴۹. با اطلاع قبلی کارفرما، پیمانکار حداکثر ظرف هفت روز، برای صورت‌برداری از کارهای انجام شده قبلی و سایر تجهیزات و تأسیسات یاد شده در بند ۱-۲-۴۹، به اتفاق کارفرما در محل حضور می‌یابد. در صورت عدم حضور پیمانکار در موعد مقرر، کارفرما به منظور تأمین دلیل، با حضور نماینده دادگاه محل، مستقیماً نسبت به صورت‌برداریها، اقدام می‌نماید.

۳-۲-۴۹. پیمانکار، موظف است تمام پیمانهای خود را با فروشندهگان و پیمانکاران دست دوم، که کارفرما خواستار ادامه آنها نیست، با رعایت مفاد بندهای قبل، متوقف سازد. همچنین، اسناد و مدارک مربوط به تدارک مصالح و تجهیزاتی را که در چارچوب برنامه زمانی طبق بند ۱-۲-۳، و براساس پیوست ۲-۷، در مراحل خرید و حمل تا قبل از رسیدن به کارگاه، هستند را به کارفرما منتقل کند. همچنین، باید سایر اسناد مربوط به تعهدات خود را در برابر اشخاص ثالث و در رابطه با پیمان، همراه اسناد مثبته مالی، تحویل کارفرما دهد.

۴-۲-۴۹. پیمانکار، موظف است تمام نقشه‌ها، مشخصات فنی و اسناد و مدارکی را که توسط وی و پیمانکاران دست دوم تهیه شده‌اند، به کارفرما تحویل دهد.

۵-۲-۴۹. پس از انجام صورت‌برداریها، مبالغ زیر محاسبه می‌شود:

- بهای کارهای انجام شده طبق پیمان، تا زمان برکناری پیمانکار.

- بهای تجهیزات و مصالح موجود در کارگاه، که طبق مشخصات فنی پیمان تأمین شده‌اند.

- هزینه تأدیه شده از سوی پیمانکار، برای آن بخش از تجهیزات و مصالحی که در چارچوب برنامه زمانی تهیه شده طبق بند ۱-۲-۳، در مراحل خرید و حمل تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند، و اسناد آنها تحویل کارفرما شده است.

- هزینه احداث تأسیسات و کارگاههای موقت پیمانکار، در صورتی که در محاسبه هزینه مستقیم کارها، به شرح یاد شده، منظور نشده و مورد نیاز کارفرما برای ادامه کارها باشد.

۴۹-۲-۶ صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده تا زمان فسخ پیمان یا برکناری پیمانکار، تهیه شده و مابه‌التفاوت آن با پرداختهای به پیمانکار، مشخص می‌شود.

در صورتی که این مابه‌التفاوت مثبت باشد، رقم مابه‌التفاوت به حساب طلب پیمانکار منظور می‌شود، و در صورت منفی بودن آن، رقم مابه‌التفاوت به حساب بدهی وی منظور می‌گردد. در صورتی که پیمان از سوی کارفرما فسخ شود، کارفرما ضمانتنامه انجام تعهدات و مبالغ حسن انجام کار کسر شده یا ضمانتنامه معادل آن را، ضبط و به حساب خزانه واریز می‌نماید و در صورتی که پیمانکار از کار برکنار شود، ضمانتنامه انجام تعهدات، تا تاریخی که کارفرما تعیین می‌کند، به وسیله پیمانکار تمدید شده و مبالغ حسن انجام کار کسر شده یا ضمانتنامه معادل آن با توجه به ماده ۳۵-۷-۱، نزد کارفرما باقی می‌ماند.

۴۹-۲-۷. در صورت فسخ پیمان، کارفرما طبق بند ۴۹-۲-۶ با پیمانکار تسویه حساب می‌نماید و در حالت برکناری پیمانکار، کارفرما، از طریق ارجاع کار به سایر پیمانکاران و یا سایر روشهای متعارف، نسبت به تکمیل کار اقدام و هزینه‌های اتمام کار را با در نظر گرفتن هزینه‌های بالاسری خود، ثبت می‌کند.

هرگاه مجموع هزینه انجام شده به وسیله کارفرما، برای تکمیل کار و رقم صورت وضعیت قطعی، از رقم پیمان با احتساب تغییرات موضوع ماده ۳۷ کمتر باشد، تفاوت آن به پیمانکار پرداخت می‌شود، تضمین حسن انجام کار و ضمانتنامه انجام تعهدات پیمانکار، آزاد می‌گردد. در این حالت، ماشین‌آلات ساختمانی، مصالح اضافی و تأسیسات موقت تحویل پیمانکار می‌شود.

هرگاه مجموع هزینه انجام شده به وسیله کارفرما برای اتمام کار، و رقم صورت وضعیت قطعی، از مبلغ پیمان با احتساب تغییرات موضوع ماده ۳۷ بیشتر باشد، کسری مبلغ مورد نیاز برای اتمام کار، از محل مطالبات پیمانکار و از جمله ضمانتنامه انجام تعهدات و تضمینهای حسن انجام کار وی، تأمین می‌شود. در صورتی که مطالبات و تضمینهای پیمانکار برای این منظور کافی نباشد، و یا مانده حساب پیمانکار در صورت وضعیت قطعی منفی باشد، پیمانکار باید مابه‌التفاوت مربوط را به کارفرما تأدیه نماید. در صورت استنکاف پیمانکار از پرداخت بدهی خود، کارفرما طلب خود را با رعایت قوانین جاری کشور، از سایر داراییهای پیمانکار وصول می‌کند.

ماده ۵۰. خاتمه پیمان به درخواست پیمانکار

۵۰-۱. پیمانکار، در موارد زیر می‌تواند درخواست خاتمه پیمان را از کارفرما بنماید:

۵۰-۱-۱. تأخیر در پرداخت پیش پرداخت و یا صورت وضعیت‌های تأیید شده از سوی کارفرما، به مدت ۹۰ روز از زمان پیش بینی شده در پیمان.

۵۰-۱-۲. تأخیر در تحویل زمین موضوع ماده ۲۴-۱ و یا تأخیر در تحویل فونداسیونها و محل استقرار تجهیزات با توجه به ماده ۲۴-۲، به مدت ۹۰ روز از زمان پیش‌بینی شده در پیمان، و یا تأخیر در تحویل قسمتی از زمین یا فونداسیونها که باعث توقف اجرای بیش از ۲۵ درصد مبلغ پیمان شود.

۵۰-۱-۳. تأخیر در تحویل باقیمانده اسناد و مدارک فنی، مصالح و تجهیزات، انجام کار، و تأمین تسهیلات در تعهد کارفرما، موضوع مواد ۲۵ و ۲۹ و ۳۰ به نحوی که در اثر این تأخیرها به مدت ۹۰ روز متوالی، امکان انجام حداقل ۲۵ درصد از میزان کار پیش‌بینی شده برای این ماهها، با رعایت مفاد ماده ۳۰، برای پیمانکار فراهم نشود.

۵۰-۱-۴. افزایش یا کاهش مبلغ پیمان به میزان بیش از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان، طبق قسمت آخر ماده ۳۱-۳. ۵۰-۲. پس از دریافت درخواست پیمانکار، کارفرما در طول پانزده روز، پیمانکار را برای مذاکره و توافق در مورد ادامه کار، دعوت می‌کند. در صورتی که ۱۴ روز پس از دعوت کارفرما و تشکیل اولین جلسه مذاکره، دو طرف در مورد ادامه کار به توافق نرسند، به پیمان خاتمه داده می‌شود و اقدامهای پس از آن، بر اساس ماده ۴۸ به اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۵۱. خاتمه پیمان به علت وقوع حوادث قهری

در صورت وقوع حوادث قهری موضوع ماده ۵۴، و ادامه آن به مدت بیش از ۱۸۰ روز و یا مدت تمدید مدتی که با توافق دوطرف تعیین می‌شود، پیمان خاتمه یافته و اقدامهای پس از آن، بر اساس ماده ۴۸ اجرا می‌شود.

خطرات و زیانهای احتمالی و مسئولیت دوطرف پیمان

ماده ۵۲. مسئولیتهای کارفرما، در پذیرش ضرر و زیان (Risks)

مسئولیتهای کارفرما در پذیرش ضرر و زیان. به شرح زیر است:

۱-۵۲. وقوع شرایط قهری (Force major)، به شرح ماده ۵۴.

۲-۵۲. بهره برداری و تصرف تمام یا قسمتی از کارها به وسیله کارفرما، یا اشخاص ثالث، و بروز خطراتی که ناشی از قصور پیمانکار نباشد.

۳-۵۲. وجود اشتباه در نقشه ها، مدارک فنی و یا تاخیر در تحویل آنها.

۴-۵۲. بروز زیانهای ناشی از تامین تجهیزات و مصالح نامرغوب توسط کارفرما.

۵-۵۲. بروز زیانهای ناشی از اجرای بخشهایی از کار، به وسیله کارفرما.

۶-۵۲. عدم اجرای تعهدات قراردادی به وسیله کارفرما، یا هریک از عوامل منتسب به وی.

۷-۵۲. تغییر در قوانین و مقررات داخلی، که به نحو بارزی منجر به افزایش هزینه، یا زمان اجرای کار شود.

ماده ۵۳. مسئولیتهای پیمانکار، در پذیرش ضرر و زیان

مسئولیتهای پیمانکار در پذیرش خطرات و ضرر و زیان، شامل تمام مسئولیتهای درج شده در پیمان و پذیرش انواع خطرات و ضرر و زیانهاست، بجز آنچه که به عنوان مسئولیتهای کارفرما، در ماده ۵۲ مشخص شده است. موارد زیر، در زمره خطرات پذیرفته شده از سوی پیمانکار هستند:

۱-۵۳. پیمانکار، مسئول مراقبت از تمام و یا هر بخش از کار، از تاریخ شروع کار تا تاریخ تحویل موقت، یا تاریخ خاتمه پیمان، موضوع ماده ۴۸ است. مسئولیت پیمانکار، از این تاریخ به بعد محدود به مسئولیت رفع نقص در دوره مسئولیت رفع نقص، موضوع ماده ۴۲ است.

۲-۵۳. مسئولیت مراقبت از تمام تجهیزات و مصالح در کارگاه اعم از آنکه توسط کارفرما و یا پیمانکار تامین شده باشد طبق بند ۵۳-۱، به عهده پیمانکار است.

۳-۵۳. جبران خسارت به اشخاص ثالث، و پاسخگویی به ادعاها: مسئولیت جبران هرگونه خسارت وارده به اشخاص ثالث، و یا ادعاهای آنها، در موارد مرتبط با موضوع پیمان، به عهده پیمانکار است و وی موظف به پاسخگویی و جبران خسارتهای و مصون نگهداشتن کارفرما از این گونه ادعاها و خسارتهای آنها است.

ماده ۵۴. وقوع حوادث قهری

۵۴-۱. حوادث قهری به معنی بروز هرگونه شرایطی خارج از اختیار کارفرما و پیمانکار، به رغم پیش بینی تمهیدات لازم و معقول توسط دو طرف است، که ادامه کار را غیرممکن کند. حوادث قهری از جمله، شامل موارد زیر است، بی آنکه محدود به آنها باشد:

۵۴-۱-۱. جنگ، اعم از اعلام شده یا نشده، یا اشغال به وسیله بیگانگان.

۵۴-۱-۲. شورش، انقلاب، یا کودتای نظامی، یا جنگ داخلی.

۵۴-۱-۳. تشعشعات هسته ای، یا نشت سایر مواد رادیواکتیو و سمی.

۵۴-۱-۴. اعتصابهای عمومی کارگری، به استثنای مواردی که تنها محدود به کارکنان پیمانکار باشد.

۵۴-۱-۵. شیوع بیماریهای واگیردار.

۵۴-۱-۶. زلزله، سیل و طغیانهای غیرعادی (با توجه به آمارهای موجود و به رغم پیش بینی تمهیدات لازم، به تناسب اطلاعات موجود از سوی پیمانکار)، آتش سوزی های دامنه دار و غیرقابل کنترل.

۵۴-۲. عدم انجام تعهدات قراردادی توسط هریک از دو طرف به علت بروز شرایط قهری، به منزله قصور یا نقض پیمان تلقی نمی شود. همچنین، هیچ یک از دو طرف، مسئول خسارتهایی که طرف دیگر در نتیجه عدم اجرا و یا تاخیر در اجرای تعهدات خود ناشی از شرایط قهری، دیده است، نخواهد بود.

۵۴-۳. هرگاه به نظر هریک از دو طرف پیمان، شرایط قهری پیش آمده باشد، که باعث وقفه و عدم امکان اجرای تعهدات قراردادی از سوی وی شود، بی درنگ مراتب را به طرف دیگر اطلاع می دهد.

۵۴-۴. پیمانکار، موظف است حداکثر کوشش خود را برای اتمام کارهایی که در شرایط قهری رها کردن آنها منجر به زیان جدی به آنها می شود، و همچنین بخشهایی از کار را که در شرایط قهری قرار ندارد، به کار بندد و سایر اقدامهای لازم را برای انتقال مصالح، کالاها و تجهیزات نصب نشده و ماشین آلات ساختمانی به محل های مطمئن و ایمن، معمول دارد. کارفرما نیز، باید تمام امکانات موجود خود را در حد متعارف برای تسریع در این امر، در اختیار پیمانکار قرار دهد.

در صورتی که پیمانکار در اجرای این کارها، متحمل هزینه های اضافی شود، هزینه های مربوط، پس از تأیید کارفرما پرداخت می شود.

۵۴-۵. در مورد خسارتهای وارده به کارها و اموال در نتیجه بروز شرایط قهری، به ترتیب زیر عمل می شود.

۵۴-۵-۱. هرگاه خسارت وارده به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه موضوع ماده ۵۶ باشد، جبران خسارتهای وارده به کارفرما و همچنین هزینه کارهای انجام شده به وسیله پیمانکار، که بهای آنها پرداخت نشده است، از محل بیمه تأمین می شود.

۵۴-۵-۲. هرگاه خسارت وارده به کارهای موضوع بیمان، مشمول بیمه نبوده و یا میزان آن برای جبران خسارت وارده کافی نباشد، جبران خسارت به عهده کارفرماست، مشروط بر آنکه پیمانکار تعهدات خود را در مورد تهیه بیمه نامه ها، به ترتیب درج شده در مواد ۵۶ و ۵۷، انجام داده باشد.

۵۴-۶. جبران خسارت وارده به ماشین آلات و ابزار پیمانکار، به عهده پیمانکار است.

۵۴-۷. پس از رفع شرایط قهری، پیمانکار مکلف است با ابلاغ کارفرما، اجرای کارها را بی‌درنگ آغاز کند. در این صورت، تمدید مناسبی از سوی پیمانکار پیشنهاد می شود، که پس از بررسی و تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می شود. هرگاه شرایط قهری بیش از ۱۸۰ روز ادامه یابد و توافقی بین دو طرف برای تمدید این مهلت صورت نگیرد، به پیمان خاتمه داده شده و اقدامهای پس از آن، طبق ماده ۴۸ انجام می شود.

ماده ۵۵. حد مسئولیت پیمانکار

۵۵-۱. حداکثر مسئولیت پیمانکار در برابر کارفرما (Maximum Liability) و دوره ی آن طبق مبلغ و مدت تعیین شده در شرایط خصوصی است.

۵۵-۲. به غیر از آنچه که به عنوان خسارت تاخیر در اتمام به موقع کار، موضوع ماده ۴۷ آمده است، هیچ یک از دو طرف پیمان در برابر طرف دیگر، در مورد خسارتهای غیرمستقیم از قبیل عدم النفع، عدم استفاده و بهره برداری، عدم انعقاد بیمانه‌های جدید و مانند اینها که ممکن است متحمل شود، مسئول نیست.

بیمه

ماده ۵۶. انواع بیمه‌نامه‌ها، مسئولیت تهیه آنها

۱-۵۶. پیمانکار، موظف به تهیه بیمه‌نامه‌های لازم برای پوشش تعهدات عمومی خود در رابطه با پیمان با کارفرما، و براساس پیوست ۳ است. همچنین، وی موظف به حفظ بیمه‌نامه‌ها در مدت اعتبار آنها و نیز، تمدیدهای پس از آن است. پوشش این بیمه‌نامه‌ها، از جمله مواردی به شرح زیر است مگر آن که در پیوست ۳ الزامات دیگری تعیین شده باشد.

۱-۱-۵۶. بیمه تمام خطر نصب برای پوشش هر نوع خسارت به مصالح و تجهیزات مستقر در انبارهای کارگاه و یا محلهای ساختمان و نصب و کارهای انجام شده، برای دوران عملیات ساختمان و نصب تا تاریخ تحویل موقت.

۲-۱-۵۶. بیمه مسئولیت، برای پوشش هر نوع خسارت منجر به آسیب دیدگی و یا مرگ کارکنان پیمانکار، کارفرما و کارکنان پیمانکاران دست دوم پیمانکار، و سایر کارکنانی که به نحوی در ارتباط با کارهای موضوع پیمان، دچار حادثه و یا سانحه شوند و همچنین بیمه اشخاص ثالث برای پوشش مسئولیت ناشی از صدمات جانی یا فوت و خسارت وارده به اموال در اثر اجرای پیمان.

۳-۱-۵۶. بیمه ماشین‌آلات ساختمانی و سایر تسهیلات و تأسیسات مورد نیاز، برای اجرای کارهای ساختمان و نصب و همچنین، بیمه وسایل نقلیه متعلق به پیمانکار و پیمانکاران دست دوم وی، مربوط به کارهای موضوع پیمان.

۲-۵۶. بیمه کردن کارها، تنها به منظور تأمین خسارتهای وارده است و پیمانکار را به هیچ وجه از تعهدات خود مبری نمی‌کند.

۳-۵۶. هزینه تهیه و حفظ بیمه‌نامه‌ها از جمله پرداخت حق بیمه و فرانشیز به عهده پیمانکار است مگر این که در شرایط خصوصی نحوه دیگری پیش بینی شده باشد.

۴-۵۶. در صورتی که پیمانکار تمام یا بخشی از بیمه‌نامه‌های یاد شده را در موعد مقرر تهیه ننماید و یا بیمه‌نامه‌های موجود را به موقع تمدید نکند، کارفرما می‌تواند راساً اقدام به تهیه و یا تمدید بیمه‌نامه‌ها کرده، و هزینه مربوط را، از جمله هرگونه هزینه بالاسری، به حساب بدهکار پیمانکار منظور دارد. در مواردی که هزینه تهیه بیمه‌نامه‌ها در شرایط خصوصی پیمان، به عهده کارفرما گذاشته شده باشد، هزینه‌های بالاسری کارفرما برای اخذ بیمه‌نامه‌ها، به حساب بدهی پیمانکار گذاشته می‌شود. هرگاه به علت قصور پیمانکار، کار خسارت دیده تحت پوشش بیمه‌های یاد شده قرار نگرفته باشد، پیمانکار موظف به جبران خسارت وارده تا میزان تعیین شده در ماده ۵۵ است.

ماده ۵۷. محتوای بیمه‌نامه‌ها

- ۵۷-۱. در بیمه‌نامه‌های تمام خطر نصب باید نام کارفرما به عنوان ذینفع درج شود و قبل از شروع هر کار، به کارفرما تسلیم گردد. هر نوع تغییر در محتوی و یا زمان پایان اعتبار بیمه‌نامه‌ها، باید با اطلاع قبلی کارفرما باشد. در تمام بیمه‌نامه‌ها، بیمه‌گزار، موضوع بیمه و طرف ذینفع از آن، باید به وضوح بیان شده باشند.
- ۵۷-۲. تمام بیمه‌نامه‌ها باید تا زمان تحویل موقت اعتبار داشته باشد.
- ۵۷-۳. در متن بیمه‌نامه‌ها، احتمال تحویل بخشهایی از کار، قبل از تحویل موقت کل کار براساس ماده ۶۰، باید تصریح شود.

ماده ۵۸. دریافت خسارت از بیمه

- ۵۸-۱. هرگاه در شرایط خصوصی به نحوه دیگری بیان نشده باشد، ترتیب دریافت خسارتهای بیمه، به این نحو است:
- ۵۸-۱-۱. پیمانکار موظف است اسناد و مدارک لازم را برای دریافت خسارت، با همکاری کارفرما تنظیم و آماده کرده، در موعد مقرر به بیمه‌گر تحویل دهد.
- ۵۸-۱-۲. مبالغ پرداختی شرکت بیمه در مورد بیمه تمام خطر نصب، به حسابی که کارفرما به این منظور افتتاح کرده است، واریز می‌شود، تا وی به عنوان معتمد، مبالغ مربوط را در کارهای خسارت دیده، صرف کند.
- ۵۸-۱-۳. مصالح و تجهیزات آسیب دیده غیرقابل اصلاح با توجه به پیوست‌های ۷ و ۸، برحسب مورد توسط کارفرما، و یا پیمانکار جایگزین شده و بخشهای خسارت دیده کار، به دستور کارفرما و به وسیله پیمانکار، اصلاح یا مجدداً اجرا می‌شود و هزینه آن از محل مبالغ دریافتی بیمه، به پیمانکار پرداخت می‌گردد.
- ۵۸-۲. هرگاه مبالغ دریافت شده از بیمه‌گر، برای جبران خسارتهای وارده کافی نباشد و یا برخی از قسمتهای خسارت دیده به هر دلیل تحت پوشش بیمه قرار نگرفته باشد، مسئولیت تأمین هزینه اضافی مورد نیاز، با توجه به مواد ۵۲ و ۵۳، بر حسب مورد به عهده کارفرما یا پیمانکار است.

ماده ۵۹. چشم پوشی از ادعای خسارت اضافی، مرتبط با موارد بیمه

کارفرما، پیمانکار و پیمانکاران دست دوم و... که اموال و دارایی آنان تحت پوشش بیمه‌های یاد شده قرار می‌گیرد، حق هر نوع ادعا را بیش از آنچه که از سوی بیمه پرداخت شده است، از خود سلب می‌کنند.

ماده ۶۰. بیمه‌نامه‌ها، در شرایط تحویل قسمتی از کار به کارفرما

هرگاه تحویل قسمتی از کار طبق بند ۴۱-۴ از سوی کارفرما مورد نظر باشد، پیمانکار موظف است که مراتب را قبل از تحویل آن قسمت از کار، به بیمه‌گر، اطلاع داده، تأیید اعتبار بیمه‌نامه صادره را در شرایط جدید، از بیمه‌گر اخذ نماید.

ماده ۶۱. تغییر در بیمه‌نامه‌ها، ناشی از تغییر کارها

هرگاه تغییر کاری منجر به تغییر اساسی در شرح کارها، قیمت، مدت و سایر شرایط پیمان شود، پیمانکار موظف است براساس موارد قید شده در متن بیمه‌نامه‌ها، مراتب را به مراجع صادر کننده بیمه‌نامه‌ها اطلاع دهد، تا در صورت لزوم، تغییرات لازم در مفاد بیمه‌نامه‌ها انجام شود.

omoorepeyman.ir

حل اختلاف، اقامتگاه قانونی، قانون حاکم

ماده ۶۲. حل اختلاف

۶۲-۱. دعوای پیمانکار

اگر پیمانکار به استناد هر یک از مواد شرایط حاضر یا به گونه دیگری در ارتباط با پیمان، خود را محق به هرگونه تمدید مدت تکمیل و یا دریافت مبالغ بیشتری، بداند، باید مراتب را به مهندس مشاور اعلام کرده و رویداد یا وضعیتی را که منجر به این ادعا شده است شرح دهد. این اعلام باید در زودترین زمان ممکن و به هر حال در ظرف کمتر از ۲۸ روز پس از این که پیمانکار از رویداد یا وضعیت آگاه شده، یا باید آگاه می‌شد، ارسال گردد.

اگر پیمانکار در اعلام ادعا ظرف این دوره ۲۸ روز، قصور کند، مدت پیمان تمدید نخواهد شد، پیمانکار محق به دریافت مبالغ بیشتری نخواهد بود و کارفرما از هرگونه مسئولیتی در قبال ادعا معاف خواهد بود. در غیر این صورت، مفاد این ماده نافذ خواهد بود.

پیمانکار باید همچنین هرگونه اعلام دیگری را که طبق پیمان لازم است، و تمام جزئیات پشتیبانی کننده مربوط به رویداد یا وضعیتی را که منجر به ادعا شده است، تسلیم کند.

پیمانکار باید اطلاعات و سوابق مربوط به رویداد یا وضعیت را برای دوره زمانی رویداد یا وضعیت مورد نظر که ممکن است برای اثبات هرگونه ادعا لازم باشد، در محل کارگاه یا در محل دیگری که مورد پذیرش مهندس مشاور باشد، نگهداری کند. مهندس مشاور می‌تواند، بدون ایجاد تعهد برای کارفرما، پس از دریافت هرگونه اعلام طبق این ماده، پرونده‌های موجود را بازرسی کرده و یا به پیمانکار دستور دهد که اطلاعات و سوابق بیشتری را ضبط و نگهداری کند. پیمانکار به مهندس مشاور اجازه می‌دهد تمام این پرونده‌ها را بازرسی کرده و (در صورت درخواست) تصویر آنها را به مهندس مشاور تحویل دهد.

ظرف ۴۲ روز پس از این که پیمانکار از رویداد یا وضعیت منجر به ادعا آگاه شده یا باید آگاه می‌شد یا ظرف هر دوره‌ی دیگری که مورد پیشنهاد پیمانکار و تأیید مهندس مشاور باشد، پیمانکار باید گزارشی جامع با جزئیات کامل ادعا، شامل تمام مبانی و دلایل ادعا و مدت تمدید و یا مبالغ بیشتر مورد ادعا را برای مهندس مشاور ارسال کند.

اگر تأثیر رویداد یا وضعیت منجر به ادعا کماکان ادامه داشته باشد:

۶۲-۱-۱. گزارش جامع پیشگفته، گزارش موقت تلقی خواهد شد.

۶۲-۱-۲. پیمانکار باید در فواصل یک ماهه گزارش‌های موقت بعدی مربوط به ادعا را ارسال، و در آنها تأخیرها و یا هزینه‌های تجمعی ناشی از ادعا و هرگونه جزئیات معقول دیگری را که مهندس مشاور لازم می‌داند، درج کند.

۳-۱-۶۲. پیمانکار باید ظرف ۲۸ روز پس از پایان اثرات ناشی از رویداد یا وضعیت یاد شده، یا ظرف دوره دیگری که مورد پیشنهاد پیمانکار و پذیرش مهندس مشاور باشد، گزارش نهایی مربوط به ادعا را ارسال کند.

ظرف ۴۲ روز پس از دریافت ادعا یا هرگونه ادله جدید در مورد ادعای قبلی، یا ظرف دوره‌ای که مورد پیشنهاد مهندس مشاور و پذیرش پیمانکار باشد، مهندس مشاور باید موضوع را بررسی کرده و برای حصول توافق بین دو طرف تلاش کند. هرگاه توافق قابل دستیابی نباشد، مهندس مشاور باید با در نظر گرفتن تمام جوانب مقتضی، نظر مستقل و منصفانه خود را طبق پیمان، همراه با دلایل و جزئیات مربوط برای اخذ تصمیم کارفرما اعلام کند.

هرگاه و تا زمانی که جزئیات ارائه شده برای اثبات کل ادعا کافی نباشد، پیمانکار محق به دریافت مبالغ مربوط به قسمت‌هایی از ادعا خواهد بود که قادر به اثبات آنها بوده است.

۲-۶۲. انتصاب هیئت حل اختلاف

اختلاف‌ها طبق ماده ۴-۶۲، از سوی هیئت حل اختلاف رسیدگی خواهد شد. هر دو طرف باید ظرف ۲۸ روز پس از دریافت اخطار طرف دیگر، در مورد قصد ارجاع مورد اختلاف به هیئت حل اختلاف، طبق ماده ۴-۶۲، مشترکاً اقدام به انتصاب هیئت یاد شده کنند.

هیئت حل اختلاف، از یک یا سه شخص واجد صلاحیت که «اعضا» خوانده می‌شود، تشکیل می‌گردد. اگر هیئت حل اختلاف سه عضو داشته باشد، هر یک از دو طرف یک عضو را برای تأیید طرف دیگر معرفی می‌کند. دو طرف پس از مشورت با این دو عضو، در مورد عضو سوم که به عنوان رئیس هیئت منصوب می‌شود، توافق می‌کنند.

در زمان تعیین شرایط انتصاب، باید شرایط و حق‌الزحمه قابل پرداخت به یک یا هر یک از سه عضو، مورد توافق دو طرف قرار گیرد. هر یک از دو طرف مسئول پرداخت نیمی از این حق‌الزحمه است.

اگر در هر زمان دو طرف با هم توافق کنند، می‌توانند یک یا چند شخص واجد صلاحیت را برای جانشینی یک یا چند عضو هیئت حل اختلاف، منصوب کنند. هرگاه دو طرف در این مورد اختلافی نداشته باشند، اگر یکی از اعضا از انجام کار امتناع کند یا به علت مرگ یا ناتوانی، استعفا یا خاتمه انتصاب، قادر به انجام کار نباشد، انتصاب جانشین تنفیذ خواهد شد. فرد جانشین به همان روش عضو قبلی یعنی پس از معرفی و توافق دو طرف، به شرح این ماده، منصوب خواهد شد.

انتصاب هر یک از اعضا می‌تواند با توافق هر دو طرف لغو شود، ولی کارفرما یا پیمانکار به تنهایی حق انجام چنین کاری را ندارد. اگر دو طرف در این مورد اختلافی نداشته باشند، انتصاب هیئت حل اختلاف (و هر یک از اعضای آن) پس از اتخاذ تصمیم در مورد اختلاف‌هایی که طبق ماده ۴-۶۲. به آنها ارجاع شده است، منقضی

خواهد شد، مگر این که پس از آن زمان، طبق ماده ۶۲-۴، اختلاف دیگری به هیئت ارجاع شده باشد که در این صورت، تاریخ انقضای هیئت، زمانی خواهد بود که تصمیم خود را درباره اختلاف‌های اخیر نیز اعلام کرده باشد.

۶۲-۳. عدم توافق در انتصاب هیئت حل اختلاف

اگر هر یک از شرایط ذیل نافذ باشد:

۶۲-۳-۱. دو طرف در مورد انتصاب تنها عضو هیئت حل اختلاف (در حالتی که هیئت حل اختلاف یک عضو دارد) تا موعدی که در بند ۲ ماده ۶۲-۲، تعیین شده است، موفق به توافق نشوند.

۶۲-۳-۲. هر یک از دو طرف، در مورد معرفی یک عضو برای تصویب از سوی طرف دیگر برای هیئت سه نفره حل اختلاف در موعد تعیین شده، قصور کند.

۶۲-۳-۳. دو طرف در مورد انتصاب عضو سوم به عنوان رئیس هیئت تا موعد تعیین شده، موفق به توافق نشوند.

۶۲-۳-۴. دو طرف نتوانند، ظرف ۴۲ روز از تاریخی که تنها عضو یا هر یک از سه عضو هیئت از خدمات امتناع ورزیده است، یا به علت مرگ، ناتوانی، استعفا، یا پایان انتصاب قادر به انجام کار نباشد، در مورد فرد جانشین به توافق برسند.

در این صورت، مرجعی که در شرایط خصوصی اختیار انتصاب دارد، بنا به درخواست هر یک یا هر دو طرف و پس از مشاوره با هر دو طرف، اقدام به انتصاب اعضای هیئت حل اختلاف خواهد کرد. این انتصاب نهایی و قطعی خواهد بود.

۶۲-۴. اخذ تصمیم هیئت حل اختلاف

اگر بین دو طرف اختلاف (از هر نوع) در ارتباط یا برخاسته از پیمان یا اجرای کارها، شامل اختلاف‌هایی در زمینه هر نوع گواهی، تصمیم، دستور، دیدگاه، یا ارزش گذاری، پس از انتصاب هیئت حل اختلاف، طبق ماده ۶۲-۲، به وجود بیاید، هر یک از دو طرف می‌تواند اختلاف را به صورت مدون برای اتخاذ تصمیم به هیئت حل اختلاف ارجاع کند و برای طرف دیگر و مهندس مشاور رونوشت آن را ارسال نماید. در این ارجاعیه باید درج شود که طبق این ماده ارسال شده است.

در صورتی که، هیئت حل اختلاف متشکل از سه عضو باشد، تاریخ دریافت ارجاعیه از سوی هیئت، طبق تاریخ دریافت آن از سوی رئیس هیئت تلقی خواهد شد.

هر دو طرف باید بدون فوت وقت، دسترسی به کارگاه، و تسهیلات مقتضی مورد نیاز هیئت را به منظور رسیدگی و اتخاذ تصمیم در مورد این اختلاف، در اختیار هیئت قرار دهند، لیکن نباید تصور شود که هیئت حل اختلاف کار داور را انجام می‌دهد.

ظرف ۴۸ روز پس از دریافت چنین ارجاعیه‌ای، یا ظرف هر دوره دیگری که مورد پیشنهاد هیئت و تأیید هر دو طرف باشد، هیئت باید تصمیم خود را اعلام کند. تصمیم هیئت باید مدلل و طبق مفاد این ماده باشد.

پس از اعلام نظر هیئت حل اختلاف، هر دو طرف به تصمیم هیئت حل اختلاف عمل می‌کنند مگر این که طبق یک توافق دوستانه یا براساس یک رأی داوری به صورتی که در زیر آمده است در آن تجدیدنظرکنند، پیمانکار کماکان، طبق پیمان، به انجام کارها ادامه خواهدداد، مگر این که پیمان بی‌اعتبار و یا فسخ شده باشد. اگر هر یک از دو طرف از تصمیم هیئت ناراضی باشد، آن وقت هر یک از دو طرف می‌تواند ظرف ۲۸ روز پس از دریافت تصمیم، مراتب عدم رضایت خود را به طرف دیگر ابلاغ کند. اگر هیئت ظرف ۸۴ روز یا مدت دیگر که مورد پیشنهاد هیئت و تأیید دو طرف باشد، پس از دریافت این ارجاعیه، در ابلاغ تصمیم خود قصور کند، آن وقت هر یک از دو طرف می‌تواند، ظرف ۲۸ روز پس از انقضای این دوره، مراتب عدم رضایت خود را به دیگری ابلاغ کند.

در هر دو صورت یاد شده، در این ابلاغ نارضایتی، باید تعیین شود که طبق همین ماده ارسال شده است و باید موضوع مورد اختلاف و دلایل نارضایتی را به وضوح شرح دهد. به استثنای موارد درج شده در ماده ۶۲-۷، هیچ یک از دو طرف حق آغاز ارجاع اختلاف به داوری را ندارد مگر این که ابلاغیه عدم نارضایتی طبق این ماده صادر شده باشد.

اگر هیئت حل اختلاف، تصمیم خود را راجع به موضوع اختلاف به هر دو طرف ابلاغ کرده باشد، و ظرف ۲۸ روز از تاریخ دریافت تصمیم هیئت، هیچ یک از دو طرف مراتب نارضایتی خود را اعلام نکرده باشند، آن وقت تصمیم هیئت حل اختلاف باید به اجرا گذاشته شود.

۵-۶۲. حل و فصل دوستانه

هر زمان که ابلاغیه عدم رضایت طبق ماده ۶۲-۴ داده شده باشد، دو طرف باید کوشش کنند که چنین اختلافی را قبل از آغاز داوری به صورت دوستانه حل کنند، لیکن، به غیر از مواردی که دو طرف به صورت دیگری توافق کنند، داوری می‌تواند در یا بعد از روز پنجاه و ششم تاریخ ابلاغ عدم رضایت شروع شود، حتی اگر هیچ کوششی برای حل و فصل دوستانه به عمل نیامده باشد.

۶-۶۲ داوری

اگر دو طرف نتوانند اختلاف حاصله (از هر نوع) در ارتباط یا برخاسته از پیمان یا اجرای کارها را، شامل اختلاف-هایی در زمینه هر نوع گواهی، تصمیم، دستور، دیدگاه، یا قیمت گذاری، از طریق تشکیل هیئت حل اختلاف حل کنند، هر یک از دو طرف می‌تواند، درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف را برای داوری از طریق شورای عالی فنی به رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارجاع کند. هرگاه رئیس سازمان یاد شده با تقاضای مورد اشاره موافقت کند، مرجع حل اختلاف شورای عالی فنی خواهد بود.

رسیدگی و اعلام نظر شورای عالی فنی، در چارچوب پیمان و مقررات مربوط انجام می‌شود. پس از اعلام نظر شورای یاد شده، دو طرف بر طبق آن عمل می‌کنند.

ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به شورای عالی فنی، تغییری در تعهدات قراردادی دو طرف نمی‌دهد و موجب آن نمی‌شود که یکی از دو طرف به تعهدات قراردادی خویش عمل نکند.

در صورتی که ظرف مدت ۵۶ روز از دریافت درخواست طرف متقاضی، موافقت رئیس سازمان اعلام نشود، طرف متقاضی رسیدگی می‌تواند به دادگاه‌های صالحه مراجعه کند.

۶۲-۷. عدم تبعیت از تصمیم هیئت حل اختلاف

در صورتی که:

۶۲-۷-۱. هیچ یک از دو طرف در ظرف دوره‌ای که در ماده ۶۲-۴ تعیین شده است، مراتب عدم رضایت خود را ابلاغ نکرده باشد.

۶۲-۷-۲. تصمیم هیئت حل اختلاف (در صورت وجود) قابل‌الاجرا شده باشد.

۶۲-۷-۳. هر یک از دو طرف در اجرای این تصمیم قصور کند.

آن وقت، طرف دیگر می‌تواند، بدون پیش‌داوری در مورد سایر حقوقی که طرف قصور کننده دارد، همین قصور را، طبق ماده ۶۲-۶ به داوری ارجاع دهد. ماده ۶۲-۴، و ماده ۶۲-۵، برای ارجاع این مورد کاربردی نخواهد داشت.

۶۲-۸. خاتمه دوره انتصاب هیئت حل اختلاف

اگر بین دو طرف اختلافی در ارتباط یا برخاسته از پیمان یا اجرای کارها، به وجود آید و هیئت حل اختلافی وجود نداشته باشد، خواه به دلیل انقضای دوره انتصاب هیئت یا به دلایل دیگر:

۶۲-۸-۱. ماده ۶۲-۴، کاربرد نخواهد داشت.

۶۲-۸-۲. اختلاف باید، طبق ماده ۶۲-۶ مستقیماً به داوری ارجاع شود.

ماده ۶۳. اقامتگاه قانونی

اقامتگاه قانونی کارفرما و پیمانکار، همان است که در موافقتنامه نوشته شده است. در صورتی که یکی از دو طرف، محل قانونی خود را تغییر دهد، باید نشانی جدید خود را دست کم ۱۵ روز پیش از تاریخ تغییر، به طرف دیگر اطلاع دهد. تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می‌شود و دریافت شده تلقی می‌گردد.

ماده ۶۴. قوانین و مقررات حاکم بر پیمان

قوانین و مقررات حاکم بر این پیمان، تنها قوانین و مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران است.

نماینده پیمانکار

نام و نام خانوادگی

امضا

مهر

نماینده کارفرما

نام و نام خانوادگی

امضا

شرایط خصوصی

omoorepeyman.ir

شرایط خصوصی پیمان

این شرایط خصوصی، در توضیح و تکمیل موادی از شرایط عمومی است که تعیین تکلیف برخی از مواد در آنها، به شرایط خصوصی موکول شده است. از این رو، هرگونه نتیجه‌گیری و تفسیر مواد مختلف این شرایط خصوصی، به تنهایی و بدون توجه به ماده مربوط در شرایط عمومی، فاقد اعتبار است. شماره مواد درج شده در این شرایط خصوصی، همان شماره مواد و بندهای مربوط به شرایط عمومی است.

ماده ۱-۳.

۱- مبلغ ضمانتنامه انجام تعهدات، معادل ..... است.

۲- مدت اعتبار ضمانتنامه انجام تعهدات، ..... است.

ماده ۱۳-۲. سایر پیمانکاران طرف پیمان با کارفرما، و یا گروه‌های اجرایی کارفرما در محدوده کار پیمانکار، عبارت‌اند از:

.....
.....
.....

ماده ۱۸. موعد تحویل نقشه‌های چون ساخت از سوی پیمانکار به کارفرما، ..... است.

ماده ۲۰-۱. مسئولیت دو طرف پیمان، در پرداخت عوارض، حقوق و عوارض گمرکی برای واردات مصالح و تجهیزات و حق بیمه تأمین اجتماعی، به شرح زیر است.

.....
.....

ماده ۲۸-۲. در شرایط زیر، پیمانکار مجاز به کار در خارج از ساعتهای عادی روز و یا شب است.

.....
.....

ماده ۳۴-۶-۷. مبلغ پیمان، از جمله شامل جبران هزینه‌های زیر، علاوه بر هزینه‌های درج شده در ماده ۳۴ است.

.....
.....

ماده ۳۵-۷-۱. میزان کسورات حسن انجام کار برای بخش‌های مختلف کار، به شرح زیر است:

.....
.....

ماده ۳۵-۸. به ازای هر ۳۰ روز تأخیر نسبت به مدت مقرر در بند ۵۳-۴ شرایط عمومی در پرداخت صورت وضعیت‌های پیمانکار، مبلغ ..... به عنوان جبران هزینه‌های اضافی پیمانکار در مدت تأخیر، به وی پرداخت می‌شود.

ماده ۳۶. نرخ تسعیر بخش ارزش خارجی و سایر ضوابط مربوط به پرداخت آن، به شرح زیر است:

.....
.....
.....

ماده ۳۷-۱-۴. در صورت تکمیل پیش از موعد کار، کارفرما هزینه تسریع کار را به نحو تعیین شده در زیر، به پیمانکار پرداخت می‌کند:

.....
.....
.....

ماده ۳۷-۱-۵. تعدیل (عدم شمول تعدیل به پیمانکار، یا فرمول تعدیل درج شود)

.....
.....
.....

ماده ۴۱-۱. تحویل موقت کارهای موضوع پیمان پس از اتمام مرحله ..... انجام می‌شود.

ماده ۴۲-۱. دوره مسئولیت رفع نقص کارهای موضوع این پیمان، پس از تحویل موقت کارها، ..... روز است.

ماده ۴۶-۳. برای جبران هزینه‌های ناشی از نگهداری کارها در دوران تعلیق و سایر هزینه‌های ناشی از آن، مبالغ زیر، به وسیله کارفرما به پیمانکار پرداخت می‌شود:

.....
.....
.....

ماده ۴۷. در صورت تأخیر پیمانکار در تکمیل طبق برنامه کار، یا قسمتهای اصلی آن، خسارت تأخیر به شرح زیر از پیمانکار وصول می‌شود.

.....
.....
.....

مجموع مبالغ خسارت تأخیر دریافتی از ..... درصد مبلغ پیمان بیشتر نمی‌شود.

ماده ۵۵-۱.

حداکثر مسئولیت مالی پیمانکار و دوره‌ی آن به شرح زیر است:

.....
.....

ماده ۵۶-۳. مسئولیت تأمین هزینه بیمه‌نامه‌ها، به شرح زیر است:

- ۱- هزینه بیمه‌نامه‌های ..... به عهده .....
۲- .....

ماده ۵۸-۱. ترتیب دریافت خسارتهای بیمه، به شرح زیر است:

.....
.....

ماده ۶۲-۳. مرجع منصوب کننده اعضای هیئت حل اختلاف به شرح زیر است:

.....
.....

نماینده پیمانکار
نام و نام خانوادگی
مهر و امضا

نماینده کارفرما
نام و نام خانوادگی
امضا

